

ЦЕНТР ПРОГРЕСИВНОЇ ОСВІТИ «ГЕНЕЗУМ»

Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції

ДОСВІД РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ РАКУРС

15 лютого 2022 р.

Тернопіль – 2022

УДК 373.1

ББК 74.2

Досвід роботи класного керівника: теоретичний і практичний ракурс: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 15 лютого 2022 року). Тернопіль: Центр прогресивної освіти «Генезум», 2022. – 103 с.

У збірнику містяться результати практичних та теоретичних досліджень освітян, що були подані на Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Досвід роботи класного керівника: теоретичний і практичний ракурс». Даний збірник розрахований на класних керівників, представників адміністрації та інших учасників освітнього процесу. Тематика публікацій свідчить про різноманітність інтересів педагогічної спільноти у напрямку перспектив впровадження інновацій у освітній процес. Опубліковані матеріали адресовані як фахівцям, так і тим, хто цікавиться сучасним станом виховної роботи у сучасних закладах загальної середньої освіти.

Організатори конференції приймали матеріали у авторській редакції, що позначилося на тому, що у збірнику тез доповідей із максимальною точністю відображається орфографія і пунктуація, яка була обрана авторами публікацій.

Усі матеріали подаються у оригінальній редакції авторів тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Досвід роботи класного керівника: теоретичний і практичний ракурс»

© Колектив авторів, 2022
© Центр прогресивної освіти «Генезум», 2022

Зміст

Секція 1. Практичний досвід роботи класних керівників

Закоморна С.Ф. Класна година для учнів 10-11 класів. Тематична дискусія на тему: «Не хочу вчитися, хочу одружитися».....	4
Закоморний М.М. Тренінг для підлітків на тему: «Хвиля безпечного інтернету».....	12
Лагунова Т.С. Пісня-переробка на випускний вечір від класного керівника для учнів 9 класу (на мотив пісні Скрибіна «Місця щасливих людей»).....	19
Чумаченко С.А. Виховний захід у початковій школі (4 клас) на тему «У дружбі наша сила».....	20
Мосійчук І.А. Розробка заходу на тему: «Свято поезії».....	24
Матяш Т.М. Розробка заходу на тему: «Слава героям! Слава Україні!».....	35
Буланова В.М. Родинне свято у 5 класі «Найкраща мама – моя!»... 47	
Гошина Ю.А. Виховний захід до дня прав дитини «Пишаюсь тим, що я людина».....	54
Лупиніс М.З. Виховний захід з елементами тренінгу «Моє здоров'я – у моїх руках».....	62
Олешко О.А. Розробка заходу на тему: «Якби я був головним...»....	69

Секція 2. Теоретичні дослідження виховних аспектів у діяльності класного керівника

Сорока Т.Г. Особливості виховних аспектів у діяльності класного керівника в умовах реформування освіти.....	71
Лаговська Є.О. Особливості організації дистанційного формату навчання в школах через загрозу поширення COVID-19.....	75
Подольняк В. Вплив пандемії COVID-19 на психоемоційний стан страхокласників – абітурієнтів.....	79
Рябуха А.Я. Використання сучасних інноваційних технологій у процесі роботи класного керівника.....	83

Секція 3. Гурткова робота в школі: теоретичний і практичний аспект

Волощук О.О. Відкрите засідання гуртка «Юний журналіст» на тему «Патріотизм як самосвідомість нації».....	90
Ведмідь Н.М. Гурткова робота здатна перенести маленьку людину у світ творчості.....	93
Відомості про авторів.	101

СЕКЦІЯ 1.

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД РОБОТИ КЛАСНИХ КЕРІВНИКІВ (СЦЕНАРІЇ СВЯТ, РОЗРОБКИ ЗАХОДІВ І ЗАНЯТЬ З УЧНЯМИ)

Закоморна С.Ф.,

вчитель математики

*Бердянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1,
м. Бердянськ, Запорізька область, Україна*

КЛАСНА ГОДИНА ДЛЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ. ТЕМАТИЧНА ДИСКУСІЯ НА ТЕМУ: «НЕ ХОЧУ ВЧИТИСЯ, ХОЧУ ОДРУЖИТИСЯ»

Мета:

- виховувати в учнів повагу до цінностей шлюбу та сім'ї, культури сімейних відносин.
- нагадати про красу і щирість людських почуттів, які лежать в основі кожного шлюбу;
- допомогти підліткам розібратися в такому складному понятті, як сімейне щастя, усвідомити відповідальність за створення сім'ї; підготувати до майбутнього сімейного життя;
- сприяти формуванню толерантного ставлення до вираження почуттів протилежними статями.

Завдання:

- підвищення емоційного стану юнаків;
- формування активної життєвої позиції учнів.

Обладнання: мультимедійна техніка, роздатковий матеріал.

Епіграф: «Сім'я - це маленький всесвіт. Жити в шлюбі... це велика, ні з чим не порівнянна духовний праця, напруга. Для цього потрібна величезна духовна культура, духовна підготовка, школа мудрості» (В.А. Сухомлинський).

І. ОРІЄНТАЦІЯ, МОТИВАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ

- **Створення сприятливої атмосфери**

Ведуча. Одна дівчина питає іншу:

- Якого чоловіка ти хотіла б для себе?

Подумавши, друга дівчина відповіла:

- Шатена.

- Чому саме шатена? - здивовано запитала подруга.

- Тому що він буде добре гармоніювати з моєї меблями.

Це, звичайно, анекдот, але він не так далекий від життя, як може здатися на перший погляд. Давайте розберемося в собі. На чому ми будемо засновувати свій вибір супутника життя? Чи має наш обранець гармонійно поєднуватися з обстановкою в квартирі? Або задовольняти вимогам батьків?

Подобатися друзям? На підставі чого буде зроблений вибір - тільки на одних емоціях і почуттях?

- **Привітання. Вправа «Колективна розповідь»** за метафоричними картами. Учні обирають метафоричну карту по черзі та будують речення про сім'ю. Таким чином будується колективне оповідання про родину.

II. ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ

Формулювання мети й цілей заняття

Ведуча. Сім'я дійсно схожа на маленький всесвіт, вже хоча б тому, що вона теж сповнена загадок. Багато сімейні загадки людство вирішує досі. Чому саме цю людину ми вибираємо супутника життя? Чому пара молодих, а іноді і не дуже молодих людей вирішує одружитися? Чому приходить і йде любов - почуття, яке вважається стрижнем подружжя, початком всіх початків сімейного життя? Чому це почуття так необхідно в сімейному житті? Чому одна сім'я витримує, вирішує більшість загадок-проблем сімейного життя, а човен іншого подружжя розбивається о банальні турботи сімейного побуту? Про це та інше ми і поговоримо з вами сьогодні.

- **Вправа «Портрет ідеалу»**

Отож, зараз пропоную подумати і записати на ватмані список якостей, які вони хотіли б бачити у своєму коханому чи коханій. На підставі цих списків учням дається завдання скласти загальний портрет «хлопця мрії» для дівчат і «дівчата мрії» - для хлопців.

Аналіз отриманих портретів.

Запропонувати дівчатам оцінити портрет «дівчини мрії», який намалювали хлопці, зазначивши, що їм сподобалося в міркуваннях хлопців, а що ні. Наприклад, дівчата можуть сказати, що їм сподобалася турбота про моральному стані обраниці. Негативним моментом вони можуть назвати надмірну вимогливість хлопців до зовнішнього вигляду коханої тощо.

Хлопцям дати те ж завдання. Його мета - дати можливість учням самим скласти ідеальний образ хлопця або дівчини, дізнатися, як вони представляють один одного, і провести порівняння цих образів.

III. ЦІЛЕРЕАЛІЗАЦІЯ

- ***Перше питання для дискусії.*** Чому дівчата згодні далеко не з усіма пунктами в списку хлопців і навпаки?

Необхідно дати можливість висловити різні думки.

У підсумку вчитель загострює увагу на головній причині - дівчата і хлопці «стоять по різні боки паркану». Представляючи образ коханого людини, вони забувають подивитися на себе і зіставити свої власні особистісні якості з уявним чином. Це і є причиною виникнення завищених вимог до іншого людини.

- **Лірична зупинка**

Любов, ти істинна тоді,

Коли нас путами не в'яжеш,
«Я - не кайдани для тебе», -
Коли ти мені скажеш.
Любов завжди сильна, коли
Вона - хвилююче море,
Між берегами наших душ
Вабить і хлюпає на просторі.

- **Друге питання для дискусії.** Чого ми очікуємо від сімейного союзу?

- **Метод «Мозковий штурм»**

Всіх учасників треба розділити на окремі команди по 5 чоловік. Командам дати завдання: протягом 10 хв. обговорити і вивести 3 принципи, які сприятимуть втіленню наших очікувань. Записати їх на окремому аркуші паперу.

Листи прикріплюються до дошки і обговорюються всіма Учасниками зустрічі. Дати можливість кожній команді обґрунтувати важливість запропонованих ними принципів.

Мета цієї дискусії - визначити, які життєві цінності є у молодих людей в класі і в якій мірі вони дійсно мають цінність.

Погодившись з важливістю багатьох представлених учнями принципів, викладач підводить до того, що існує один найважливіший принцип, без якого навіть не варто думати про сімейне життя: справжня любов. Саме вона є основною умовою щасливого сімейного життя.

Ведуча. Багато жінок мріють про чоловіка, який буде любити тільки їх, ніколи ні на кого не гляне, буде поважати і цінувати тільки її, єдину і т. д. Треба зауважити, що і чоловіки в більшості своїй мріють про жінку, яка вдячна йому за турботу, буде вважати його наймудрішим, потрібним, корисним, коханим і шанованим. Кожен чоловік сподівається стати королем у своєму сімейному царстві, а жінка - королевою.

Так, але як щодо підданих, тих, хто облаштовуватиме сімейний побут? Думаю, що ці дві ролі в сім'ї необхідно поєднувати, притому розумно. Інакше - те, про що ми говорили з вами на початку, - загадки і проблеми. Щоб зберегти мир і злагоду в «королівстві», необхідно вирішувати багато життєво важливі проблеми. І в першу чергу не слід забувати про те, що сучасна жінка, домігшись рівноправності, повинна завжди пам'ятати про тих відмінностях, які в чоловіку і жінці передбачила сама природа.

Про жінку як про слабку і невірному істоту говорили дуже довго. Долею жінки були турбота про сім'ю і задоволення чоловіка. Говорячи про жіночої невірності, давньоіндійська мудрість говорить: «Нехай дістанеться їй сам бог любові, вона побажає іншого чоловіка». Расул Гамзатов так пожартував в одному з своїх віршів: «Якщо чоловік хороший, погано все одно». Але, можливо, це з точки зору чоловіків? А якщо подивитися на життя жінки і всі її турботи іншими очима?

Далеко не легка сімейна ноша жінки. Стародавні індійці говорили, що «хороша дружина - це шість осіб в одному». А враховуючи сучасні навантаження жінки, скільки ще ролей ми можемо їй додати?! Вже точно не одну. Так, сучасна жінка може багато чого. Мабуть, саме тому багато чоловіків, вихваляючи жіноче рівноправ'я, намагаються перекласти на її плечі якомога більше відповідальності за сім'ю (бут, зайнятість на роботі, виховання дітей тощо). До великих фізичних перевантажень додаються і психологічні. А вже всі разом узяті переносити жіночому організму часто буває не під силу.

До того ж жінка, усвідомлюючи високі результати своїх зусиль і високо оцінюючи себе, рано чи пізно приходиться до заниженою оцінкою ролі чоловіка в сім'ї. Починаються докори і невдоволення. Часто це призводить до того, що завищена жіноча самооцінка і її високе службове становище принижують чоловіка, позбавляють його можливості проявити свої здібності, розум і талант.

• **Третє питання для дискусії.** Більшість з нас за рівноправ'я в сім'ї. Що ви вважаєте таким рівноправністю?

Орієнтовні відповіді учнів:

- Я думаю, що якщо чоловік тебе любить і не хоче сварок, то він повинен у всьому допомагати: вміти готувати, прибирати, попрали.

- Так, бувають такі ситуації, коли чоловікові дійсно необхідно щось подібне зробити по домашньому господарству. Але це ні в якому разі не повинно перерости в звичку жінки зневажати чоловіком і потім хвалитися перед своїми подружками, принижуючи тим самим чоловіче достоїнство.

- Чоловік повинен займатися своєю, чоловічою роботою, тієї, з якою не в силах впоратися жінка.

- Якщо розглядати рівноправність як поділ труднощів і радощів сімейного життя, то я вважаю, що по господарству чоловік робить більш важку роботу, а жінка - більш легку. В цьому і є рівноправність, яке закладене в людях самою природою.

Ведуча. Згодна з вами. Я теж вважаю, що в будинку має бути жінка і повинен бути чоловік. Навіщо в будинку фемінізованими чоловік? Адже він, зрештою, стає нецікавим. Його перестають любити, йому починають змінювати. А от з появою в сімейному житті зради приходиться ревності і настає драматичний період у взаємовідносинах.

Але чому ж все-таки це відбувається? Є сім'ї, які добре усвідомлюють роль чоловіка і жінки в сім'ї і прекрасно справляються з цими ролями. А драми не обходять і їх. Де ж ті складові сімейного щастя, які дають можливість зміцнювати сім'ю?

• **Вправа «Аукціон «Сімейні цінності»»**

Оцініть перераховані фактори за п'ятибальною системою:

1. Сімейний затишок.
2. Спільність поглядів.
3. Матеріальне благополуччя.

4. Сексуальна близькість.
5. Звичка подружжя один до одного.
6. Подружній обов'язок.
7. Любов до дітей.
8. Взаємна турбота подружжя.
9. Загальна житлоплоща.
10. Культурний рівень подружжя.

Ведуча. Зазвичай молоді люди завищують значення емоційних факторів для сімейної стійкості. Вони представляють для себе сімейні цінності лише ідеально, тому романтизують шлюб. І їхні невдачі у шлюбі пов'язані з власним невіглаством у питаннях сімейних відносин.

Міра задоволеності відносинами в шлюбі залежить ще і від тих мотивів, з яких люди вступають у шлюб. Більш міцні шлюби засновані на спільних інтересах і потребах.

• **Вправа «Ранжування».** **Завдання 1.** Розставити по мірі значущості для вас наступні мотиви вступу в шлюб:

- любов;
- спільність інтересів, поглядів;
- почуття самотності; випадковість;
- співчуття;
- матеріальна забезпеченість майбутнього чоловіка (дружини);
- наявність житлової площі у майбутнього чоловіка (дружини);
- ймовірність швидкого народження дитини.

(Учасники висловлюють свою думку.)

Завдання 2. Розставте ці ж мотиви вступу в шлюб, які використовуються, на ваш погляд, молодими людьми в даний час в більшій мірі.

(Підводять підсумки, обговорюють результати.)

• **Анкетування учнів.** Пропонуємо відповісти на запитання анкети:

1. Які умови необхідні для щасливого сімейного життя (назвіть не більше трьох головних, з вашої точки зору)?

а) окрема квартира; б) матеріальне благополуччя; в) взаєморозуміння між подружжям; г) діти; д) впевненість у міцності шлюбу; е) цікаве дозвілля; ж) цікава робота; з) бажане освіту; і) хороше становище на роботі; к) хороші друзі; л) самостійність, свобода дій; м) інші умови.

2. У якому віці, на вашу думку, найкраще вступати в шлюб?

а) 18-20; б) 21-24; в) 25-27; г) 28-30; д) старше 30 років; е) свій варіант.

3. Який спосіб проживання, на ваш погляд, кращий для молодят?

а) разом з батьками; б) можливо ближче до батьків, але окремо; в) тільки окремо; г) свій варіант відповіді.

4. Як ви вважаєте, якими якостями повинна володіти ідеальна дружина?

Відзначте три найбільш важливих якості. На цей і 5-й питання відповідають і юнаки, і дівчата:

а) розум; б) ніжність; в) доброта; г) готовність в усьому підкорятися чоловікові; д) вміння настояти на своєму; е) поступливість; ж) працьовитість; з) скромність; і) ощадливість; к) домосідство; л) любов до дітей; м) вірність; н) свій варіант відповіді.

5. Якими якостями, на вашу думку, повинен володіти ідеальний чоловік?

а) розум; б) мужність; в) любов до роботи; г) турбота про сім'ю; д) весела вдача; е) доброта; ж) вірність; з) прагнення взяти на себе найважчі сімейні справи; і) вміння співчувати; к) ласкавість і ніжність; л) надійність; м) повага до жінки; н) свій варіант відповіді.

(Узагальнені результати обговорюються, порівнюються відповіді юнаків і дівчат.)

Ведуча. За результатами анкетування явно проглядається, що деякі з вас, вимагаючи від своєї половини чогось великого і стоїть, не особливо турбуються про те, щоб поєднати свої запити і уявлення про себе і іншій половині.

А адже в любові не повинно бути тільки «я» (я така прегарна, тому ти мене любиш і я дозволяю тобі себе любити). В любові не повинно бути тільки «ти» (ти - це все і навіть більше, а мене як особистості вже практично немає). У кожній сімейній парі повинні бути «ти», «я» і «ми». Хто не зрозумів цього, у того все трепетні почуття ранньої закоханості розбиваються про сварки, розчарування і нерозуміння. Злість, нервозність і біль приходять на зміну любові.

• **Четверте питання для дискусії.** Як можна підготуватися до шлюбу?

Ведуча. Слухати поради батьків або друзів? Читати книги з психології? Опиралися тільки на свої власні переконання і уявлення? Зрозуміло, що потрібно чітко розуміти, що таке родина? Навіщо взагалі шлюб? Отож пропоную вашій увазі основні функції Родини.

До основних функцій родини можна зарахувати:

репродуктивну — біологічне відтворення і збереження потомства, продовження роду;

виховну — духовне відтворення населення. Родина формує особистість дитини, здійснює систематичний виховний вплив на кожного члена впродовж усього життя;

господарсько-побутову — підтримання фізичного стану родини, догляд за старими;

економічно-матеріальну — підтримання одними членами родини інших: неповнолітніх, старих, непрацездатних;

функцію організації дозвілля — підтримання родини як цілісної системи; зміст і форми проведення дозвілля залежать від рівня культури, національних традицій, індивідуальних схильностей та інтересів, віку членів родини, її прибутків;

функцію соціального контролю — відповідальність членів родини за поведінку її членів у суспільстві, їхню діяльність.

- **Тренінг «Сімейна сфера»**

Ведуча. Родина — це практично завжди діти. Тут і починається безліч проблем, пов'язаних із розумінням одне одного. У батьків — питання про те, як слід виховувати свою дитину, а дитина думає про те, як би зробити так, щоб батьки розуміли її. Багато неприємностей, роздратування й навіть горя виникає в родині, якщо немає взаєморозуміння між батьками й дітьми.

- **Вправа «Сімейна педагогіка». Робота в групах**

Школярам пропонують скласти перелік основних правил сімейного виховання — сформулювати й записати чіткі й конкретні положення, якими мають керуватися батьки, бабусі й дідусі, а також тітки й дядьки, що беруть участь у вихованні дитини в родині.

Кожен з учасників вправи вносить свої пропозиції, аргументуючи їх необхідність, наводячи приклади зі «своєї практики» тощо, але будь-яке рішення приймається загальним голосуванням. Той, чийх пропозицій буде прийнято найбільше, оголошується «головним фахівцем із сімейного виховання».

Час на обговорення і прийняття зводу основних правил виховання — 5 хвилин.

Після етапу роботи в мікрогрупах вислуховується представник кожної з них і складається загальний звід правил, до якого входять положення, що містяться у зводах кожної мікрогрупи.

- **Інструкція зі спілкування чоловіка й жінки**

Людина, одружуючись, не отримує ніякої інструкції щодо того, як поводитися в ролі члена подружжя.

Пропонується скласти таку інструкцію зі спілкування чоловіка і жінки.

Учасникам пропонується порівняти складені ними правила з думкою С. Ф. Спічака, який склав «Заповіді сімейного життя»:

- Родина починається з «ми», будь більш вимогливим до себе.
- Не демонструй свої переваги, будь простішим.
- Не дорікай; критикуючи, не обвинувачуй і не принижуй.
- Поспішай повторити гарне; зробив добру справу — поспішай зробити ще одну й не чекай на нагороду.
- Будь терплячим, не поспішай вилити свій гнів, подумай, уміє зрозуміти та пробачити члена подружжя.
- Якщо впевнений, що винуватий другий член подружжя, — шукай причину в собі.
- Не давай порад, якщо тебе не просять.
- Першим роби крок назустріч, якщо виникає сварка або конфлікт, пробач члену подружжя дратівливість.
- Шукай у партнері по шлюбу гарне, говори про його

достойнства.

- Смійся разом із людиною, а ас над людиною.
- Не вірять той, хто сам обманює.
- Будь другом друзів партнера по шлюбу.
- Вирішуй разом із людиною, а не замість людини.
- Не обвинувачуй — ти не прокурор.

- **Вправа «Сімейне благополуччя»**

Ведуча. Л. М. Толстой стверджував, що всі щасливі родини схожі одна на одну.

Учасникам пропонується сформулювати ознаки щасливої родини.

Спочатку дається час на обмірковування питання (до 5 хвилин), а потім ще 5 хвилин — для роботи в малих групах (по три-чотири учні). Після цього заслуховуються представники груп і на дошці фіксуються їхні пропозиції щодо формули сімейного благополуччя. Наприклад, А — домашній комфорт + Б — наявність дітей і т. д.

- **Вправа «Сімейне вогнище». Робота у парах**

Ведуча. Є люди, які вважають, що родина зовсім необов'язкова, можна прожити своє життя й без неї. У цьому завданні вам необхідно обговорити цю точку зору.

Учасники об'єднуються у пари. Одна людина в парі відіграє роль прихильника сімейного способу життя. Її завдання — переконати інших у тому, що без родини людина не може бути щасливою і здоровою. Вона не зможе нормально працювати, такі люди частіше хворіють і чинять злочини тощо. При цьому потрібні не лише слова, але серйозні докази й аргументи, у тому числі на прикладі своєї родини.

Друга людина в парі — прихильник самотнього способу життя. Його завдання — відповідаючи на всі доводи й аргументи прихильника сімейних уз, обстоювати свою точку зору. Також необхідні певні й переконливі доводи.

Час на один діалог — до 3 хвилин. Потім учні в парі міняються своїми ролями. На наступний діалог також дається 3 хвилини.

Підсумки підбивають самі партнери за результатами.

Підвести до положення: основна умова щасливого сімейного життя - любов.

IV. РЕФЛЕКСІЙНО-ОЦІНЮЮЧИЙ ЕТАП

Ведуча. Отже, першим кроком на шляху самопідготовки до шлюбу є складання портрета свого обранця.

Другим кроком є складання автопортрета - яким мій обранець хоче бачити мене.

Третій крок - розробка плану досягнення бажаних результатів мого відповідності.

Запропонувати учням скласти такий план самопідготовки. Він повинен бути реальним для виконання і достатньо детальним, щоб можна було стежити за його втіленням.

Учні повинні зрозуміти, що пошук «ідеального супутника життя», при цьому відсутність прагнення самому стати «ідеальним супутником життя» для кого - то, приведе в життя тільки до розчарувань і розпаду. Все це створить у майбутньому сімейному житті великі труднощі, подолати які можна буде, звернувши свій погляд на себе і самому почавши бути змінени.

Таким чином, першочерговим у підготовці до шлюбу є не пошук «ідеальної людини», а намагання самому стати таким.

- **Рефлексія**

- Що більше сподобалось на класній годині?
- Що для себе винесли у життя з сьогоднішнього заняття?
- Який настрій відчуваєте?

Закоморний М.М.,

вчитель інформатики

*Бердянська багатопрофільна гімназія №2
м. Бердянськ, Запорізька область, Україна*

ТРЕНІНГ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ НА ТЕМУ: «ХВИЛЯ БЕЗПЕЧНОГО ІНТЕРНЕТУ»

Мета: профілактика комп'ютерної залежності в підлітків.

Завдання:

- * ознайомити підлітків з проблемою комп'ютерної залежності;
- * сприяти вмінню брати на себе відповідальність за сьогоднішнє життя і своє майбутнє;
- * сприяти усвідомленню своїх бажань;
- * формувати позитивний образ «Я».

Учасники: підлітки.

Матеріали та обладнання: візитки для кожного учасника; ручки, олівці на кожного учасника; папір А4; маркери; ватмани; подушка, плакат «Правила роботи групи», плакат «Берег надій та реалізованих сподівань», пам'ятки для учнів.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

- **Вступне слово**

Ведучий. Сьогодні ми поговоримо про дивовижний, неосяжний, захоплюючий світ, з яким ви стикаєтесь кожного дня – про світ Інтернету. Друзі, відомо, що в Україні 96% дітей віком від 10 до 17 років користуються

Інтернетом. Як ви гадаєте, чому користувачів Інтернету з кожним роком стає все більше?

Учень 1. А я знаю чому. Інформацію корисну і новини про усе, фільми, книги, мапи, фото, Інтернет нам донесе. Із усіх куточків світу, друзів можеш тут знайти, спілкуватись, грати в ігри і писати їм листи.

Учень 2. Я теж. Хтось придумав Інтернет, для дітей - це яд і мед. Він чарує і дивує, постійно щось нам пропонує: то рекламу, то роботу, і вже вивчені уроки, ігри, зустрічі, пісні - є усе у мережі.

Ведучий. Так дійсно із розвитком глобальної мережі Інтернет наш звичний спосіб життя дуже змінився. Розширились межі наших знань і досвіду, у нас є доступ до величезного обсягу інформації. Давайте пригадаємо, які можливості надає нам Інтернет.

- ***Знайомство «Сенс мого імені»***

Пропоную зробити всім учасникам групи візитні картки зі своїм тренінговим ім'ям. Кожен має право взяти собі будь-яке ім'я, яким він хоче, щоб його називали в групі: своє справжнє, ігрове, ім'я літературного героя, ім'я-образ. Одночасно з оформленням візиток учасникам потрібно подумати над завданням: придумати «переклад» свого імені з невідомої мови. Потім, коли візитки готові, всім по черзі пропонують назвати своє ім'я сказати, як його перекладають. Можна або згадати реальний переклад імені, або придумати свій.

- ***Оголошення теми й мети тренінгу***

Напевно, немає такої людини на світі, яка б знала про комп'ютер, але не знала про комп'ютерні ігри. Мабуть, частіше трапляється навпаки: комп'ютер, ноутбук або телефон купляють для того, щоб грати в комп'ютерні ігри, і не підозрюють, що, крім власне ігор, існує багато цікавих і корисних речей, які можна виконувати за допомогою комп'ютера.

Не секрет, що ви, як і більшість сучасних підлітків, граєте в різні комп'ютерні ігри. А чи замислювалися ви про те, що дають вам ці самі ігри, крім витраченого часу і отриманого емоційного задоволення? Чи є у вас друзі, які цілодобово перебувають у віртуальному просторі, які захоплюються іграми та Інтернетом до такої міри, що забувають про їжу, сон і багато інших важливих речей у житті людини? Так що це — просто хобі чи залежність від комп'ютера?! Спробуймо в усьому розібратися на нашому тренінгу, який має назву «Хвиля безпечного інтернету».

- ***Очікування «Берег надій»***

Тренер роздає стікери, вирізані у формі квітів, і пропонує записати та по черзі озвучити свої очікування, приклеївши їх на плакат — «берег надій».

- ***Вправа «Правила групи»***

Мета: визначити правила, дотримання яких допоможе ефективно працювати в групі.

Разом з дітьми пригадує правила роботи в групі. Правила записані на спеціальному плакаті у вигляді квітки: *Активність*; *«Тут і зараз»*; *Ввічливість*; *Відвертість*; *Відповідальність*; *Регламент*; *«Стоп»*. Ведучий запитує, чи всі згодні дотримувати цих правил.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Вправа «Асоціації»

Ведучий. Зараз візьміть листочки і напишіть на них слово «Комп'ютер» так, як вам хочеться. Тепер напишіть поруч із цим словом ваші асоціації, писати можна все, що спадає на думку.

Потім ведучий роздає частини листівки (монітор, миша, процесор) і просить учасників об'єднатися в групи так, щоб з відрізних частин листівки вийшла сюжетна картинка. Групи сідають за столи, що відповідають тій листівці, яку вони зібрали (на столах лежать аналогічні цілі листівки).

У своїх мікрогрупах учасники обговорюють, що спільного і які відмінності є в їхніх асоціаціях до слова «комп'ютер», потім розповідають про свої результати всій групі.

Обговорення

- * Які думки виникли у вас, коли ви слухали асоціації інших людей?
- * Чи було щось для вас відкриттям?

Підсумок. В асоціаціях було більше схожого, а не відмінного. Це свідчить про актуальність комп'ютера в житті сучасних підлітків.

• Інформаційне повідомлення «Комп'ютерна залежність»

Ведучий. Працюючи за комп'ютером, чи запитували ви себе про те, як може вплинути це диво техніки на ваше здоров'я?

Термін «комп'ютерна залежність» з'явився 1990 року. Психологи класифікують цю шкідливу звичку як різновид емоційної залежності, спричиненої технічними засобами. Головний зміст комп'ютерної залежності в тому, що комп'ютер починає керувати людиною. З часом для залежного підлітка стає важливим не результат гри, а процес, результатом якого є втрачання контролю над часом. Виділяють два види залежності:

Ігрова залежність та Інтернет-залежність.

ПЕРШІ ОЗНАКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ В ДИТИНИ: ОЗНАКИ:

- ▶ пропускає шкільні заняття через комп'ютерну гру;
- ▶ перебуває біля комп'ютера в нічний час;
- ▶ приймає їжу під час комп'ютерної гри;
- ▶ асоціює себе з героями комп'ютерних ігор;
- ▶ немає інших захоплень, крім комп'ютерних ігор;
- ▶ віддає перевагу комп'ютерним іграм, а не спілкуванню;

- ▶ загальний час, проведений за грою, перевищує час виконання домашніх завдань, прогулянок, спілкування з батьками та однолітками, інших захоплень;
- ▶ не уявляє, чим себе зайняти, коли комп'ютер не працює;
- ▶ конфліктує з батьками та шантажує їх у відповідь на заборону проводити час за комп'ютером.

НЕ ОЗНАКИ

- ▶ перебуває біля комп'ютера за потреби;
- ▶ гра в комп'ютерні ігри лише лімітовано
- ▶ займається своїми справами, хоча є доступ до комп'ютера
- ▶ існує багато захоплень та хобі
- ▶ спокійно веде себе якщо відсутній Інтернет
- ▶ не намагається роздобути попри все паролі доступу до комп'ютера або Wi-Fi –мережі якщо знаходиться в гостях.

Психологи виділяють кілька стадій залежності.

Стадія легкого захоплення. Після того як людина один або кілька разів пограла в рольову комп'ютерну гру, їй починають подобатися комп'ютерна графіка, звук, власне факт імітації реального життя або якихось фантастичних сюжетів. Людина дістає насолоду, граючи в комп'ютерну гру, її супроводжують позитивні емоції. Гра в комп'ютерні ігри має ситуаційний характер.

Стадія захоплення. Фактором, що свідчить про перехід людини на цю стадію формування залежності, є поява нової потреби — комп'ютерні ігри. Гра в комп'ютерні ігри на цьому етапі набуває систематичного характеру. Якщо людина не має постійного доступу до комп'ютера, з її боку можна спостерігати досить активні дії щодо усунення обставин, які перешкоджають задоволенню потреби.

Стадія залежності. Потреба у грі перебуває на одному рівні з базовими фізіологічними потребами (тобто є такою самою важливою, як потреба в їжі, сні, теплі). Для залежних комп'ютерна гра — це ніби наркотик. Якщо протягом якогось часу вони не «приймають дозу», то починають відчувати невдоволення, роздратування, відчай та інші негативні емоції.

На думку експертів Американської медичної асоціації, небезпека стати залежним загрожує кожному, хто проводить за відеоіграми більше двох годин у день.

- **Вправа «Портрет залежної і незалежної людини»**

Мета: повторити ознаки залежної і незалежної людини.

Ведучий об'єднує учасників у дві групи:

* *перша* — малює на ватмані портрет підлітка, залежного від комп'ютера;

* *друга* — портрет підлітка, що не має залежності.

Кожна група презентує свої малюнки.

Обговорення

* Що ви відчували під час виконання вправи?

* Що треба робити, щоб не стати залежною людиною?

* Що ви для себе відкрили?

• **Вправа «За і проти»**

Мета: активізувати учасників, визначити позитивні й негативні сторони комп'ютерних ігор.

Ведучий. А зараз поміркуймо, чи є в комп'ютерних ігор позитивні сторони? А негативні? Для цього ми об'єднаємося в дві групи. Кожній групі буде подано список змішаних «плюсів» та «мінусів» комп'ютерних ігор. Завдання для першої групи — відзначити позитивні сторони комп'ютерних ігор, для другої — негативні сторони.

Команди зачитують свої списки, відбувається обговорення.

Позитивні сторони комп'ютерних ігор:

- допомагають зняти емоційне напруження;
- розвивають увагу, пам'ять, мислення, логіку, тренують реакцію;
- стимулюють опанування нових комп'ютерних технологій, вивчення іноземних мов;
- є цікава розвага і спосіб корисно провести свій вільний час;
- надає можливість стати головним героєм ігрового простору, що складно реалізувати у звичайному світі;
- відбувається спілкування з іншими гравцями, виховання командного духу (У багатокористувацьких онлайн-іграх);
- є джерелом інформації та пізнання. Наприклад, можна побродити по Давньому Єгипту або взяти участь у повстанні Спартака.

Негативні сторони комп'ютерних ігор:

- стомлюють нервову систему постійними перевантаженнями, спричиненими багатогодинним сидінням за монітором;
- негативно позначаються на фізичному здоров'ї: страждає зір, постава,
- суглоби тощо; х втрата орієнтації в часі та просторі; х виробляється звичка «тікати» від проблем у «віртуал», що негативно
- позначається на вмінні вирішувати свої проблеми в реальному житті;
- зростає агресивність, адже значна частина ігор — це жорстокість, насильство, вбивства;

- знижується інстинкт самозбереження в реальному житті;
- віддаляють від родини, друзів, звужують коло спілкування;
- погіршується успішність в навчанні чи роботі.
- спричиняють психологічну залежність.

Підсумок. Отже, комп'ютерні ігри мають і позитивний, і негативний вплив. Головне – не переходити межі розумного і ставитися до комп'ютера як до технічного пристрою, а не як до засобу здобуття емоцій. Емоції необхідно шукати в живому спілкуванні.

• *Мозковий штурм «Причини комп'ютерної залежності»*

Тренер пропонує назвати можливі причини комп'ютерної залежності. Записує думки підлітків на дошці. Після цього тренер пропонує узагальнені результати.

Причини комп'ютерної залежності:

- * Брак спілкування і теплих емоційних стосунків у сім'ї.
- * Відсутність серйозних захоплень, інтересів, хобі.
- * Невміння налагоджувати бажані контакти з оточенням, відсутність друзів.
- * Невпевненість у собі.
- * Занижена самооцінка.

• *Вправа «Чарівна подушка»*

Мета: вправа дає можливість підліткам висловити свої бажання і при цьому відчути, що інші учасники групи уважно вислуховують ці бажання і приймають їх всерйоз.

Ведучий. У нас є чарівна подушка. Я її покладу в центр кола. Кожен по черзі може на неї сісти й розповісти нам про якесь своє бажання. Можливо, воно буде пов'язано з кимось із групи або зі школою. Але це може бути і зовсім інше бажання. Наприклад, щоб ви знайшли хорошого друга, щоб у вас був собака... Той, хто сидить на подушці, буде завжди починатиме словами: «Я хочу...» Решта будуть уважно його слухати.

Обговорення

- ◆ Що ви відчуваєте зараз?
- ◆ Чи легко було розповісти всім про своє бажання?

• *Вправа «Я — подарунок для людства»*

Мета: формувати позитивний образ «Я».

Ведучий. Кожна людина — це унікальна особистість. І вірити у свою винятковість необхідно кожному з нас. Подумайте, в чому полягає ваша винятковість, унікальність. Подумайте над тим, що ви справді є подарунком для людства. Аргументуйте своє твердження, наприклад: «Я подарунок для людства, тому що я...».

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

- **Очікування «Берег реалізованих сподівань»**

Мета: визначити, чи справдились очікування учасників.

Ведучий пропонує учасникам перемістити стікери з написаними очікуваннями на берег реалізованих сподівань, якщо їхні очікування справдились.

- **Підбиття підсумків**

Ведучий. Наш тренінг завершується, тож підіб'ємо підсумки. Прошу подумати й відповісти на запитання:

- ◆ Що нового для себе ви дізналися під час нашого тренінгу?
- ◆ Якою інформацією, отриманою на занятті, ви б поділилися зі своїми друзями?
- ◆ Який висновок ви зробили для себе?

Обговорення

На завершення тренінгу ведучий роздає дітям пам'ятки «Загальні рекомендації щодо профілактики комп'ютерної залежності».

Ведучий. Ми живемо в комп'ютеризованому суспільстві, і комп'ютер — це частина нашого життя. Він створений для того, щоб полегшувати життя, а не керувати ним. Тому ми повинні навчитися з розумом ставитися до комп'ютерних технологій. Тоді не буде залежності від комп'ютера, а буде самостійне управління власним життя і відчуття щастя незалежної, впевненої в собі людини.

Загальні рекомендації щодо профілактики комп'ютерної залежності

- Обмежувати час перебування за комп'ютером — до 30 хв., після чого треба змінити вид діяльності.
- Установити часовий закон: не грати перед сном, після їжі й поки не виконані домашні завдання та справи.
- Принципово не їсти за комп'ютером.
- Контролювати зміст ігор, не допускаючи сюжетів насилля, жорстокості, з елементами культових ритуальних обрядів та образами нечисті.
- Частіше гуляти з друзями, не забувати, що реальне спілкування важливіше і корисніше від віртуального.
- Навчитись ставитись до комп'ютера як до технічного пристрою, за допомогою якого можна здобути знання і навички, а не емоції.

Лагунова Т.С.,
вчитель математики
Одеського НВК «Ступені»
м. Одеса, Одеська область, Україна

**ПІСНЯ-ПЕРЕРОБКА НА ВИПУСКНИЙ ВЕЧІР ВІД КЛАСНОГО
КЕРІВНИКА ДЛЯ УЧНІВ 9 КЛАСУ (НА МОТИВ ПІСНІ СКРЯБІНА
«МІСЦЯ ЩАСЛИВИХ ЛЮДЕЙ»)**

Можливо, треба було вчитись, як всі,
А ви хотіли бути собою завжди-
Так скучно плисти по течії вічно...
Можливо, станцювали ми з вами вже вальс
І треба відпускати далі всіх вас...
Дев'ятий. Бо це, можливо, логічно.

А пам'ятаєш,
Похід, намети, ночівки,
Синьці та здерті колінки,
Життя щасливих дітей?

А пам'ятаєш,
Різноманітні змагання,
Експерименти, завдання
Життя щасливих дітей?

Минають роки від дзвінка до дзвінка,
І тягнеться угору знову рука.
Як добре вже виправляєш помилки.
Тепер я оглядаю знаки, часи,
І знаю ціну світлої полоси.
Це ваш час розправити свої крила.

А пам'ятаєш,
Млинці пекли разом в класі,
Корони вчителькам класні
Часи щасливих дітей?

А пам'ятаєш,
Бій лазерний з вчителями,
Стілець своїми руками
Життя щасливих дітей?
в'ятЕЕий. В житті не важливий сир
А пам'ятаєш,

Спектаклі в школі музичні
І фаєрверки у січні
Життя щасливих дітей?

Ви наперед ніколи не вивчали маршрут,
Важливіші хвилини, що зараз і тут.
Ми разом, веселий, щирий дев'ятий.
В житті неважливий сигнал GPS,
Якщо не один ти рюкзак свій несеш.
Щастя вам! Бо кожен з вас того вартий!

А пам'ятаєш,
Аероплани чудові
І катакомби суворі
Місця щасливих дітей?

А пам'ятаєш,
Як разом лізли на скелю?
Про вас все добре, веселе,
В моєму серці живе..

А пам'ятаєш, про лазери з вчителями, І про спектаклі з морями - Життя щасливих дітей. Минають роки від дзвінка до дзвінка А пам'ятаєш..

Чумаченко С.А.,
вчитель початкових класів
Криворізька гімназія № 56 КМР
м. Кривий Ріг, Дніпропетровської області, Україна

ВИХОВНИЙ ЗАХІД У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (4 КЛАС) НА ТЕМУ «У ДРУЖБІ НАША СИЛА»

Мета заходу:

навчальна: згуртувати класний колектив, виявити індивідуальні особливості кожної дитини, підвищити самооцінку сором'язливих дітей, дати змогу однокласникам побачити один одного з іншого боку; виявити лідерські здібності. Поглибити в учнів поняття про дружбу, про риси характеру, які сприяють зміцненню дружніх відносин;

розвивальна: сприяти розвитку творчих здібностей, критичного мислення, розвивати навички рівноправного спілкування, асертивної поведінки (навички слухати інших, ухвалювати рішення, відстоювати власну думку, жити в дружбі і мирі) в малих та середніх групах, розвивати вміння раціонально використовувати час;

виховна: виховувати чуйність, самоповагу, взаєморозуміння, розвивати дружнє, толерантне відношення до людей; бажання допомагати іншим.

Обладнання: скринька із дзеркалом, конверт з картками, на яких написані різні риси характеру, прислів'я, поділені на частини; картки з ситуаціями, кольорові олівці; відеопроєктор для демонстрації презентації; музичний супровід.

Хід уроку

1. Привітання.
2. Емоційне налаштування класу.
3. **Вправа «Дзеркало»**

Вчитель: Пропоную розпочати нашу роботу з однієї дуже цікавої вправи. Для цього станьте у велике коло. Скажіть, як ви розумієте значення слова «унікальний»? (Інший, не схожий на інших, неповторний). У мене в руках чарівна скринька. Зараз ви передаватимете її один одному. Той, у кого у руках скринька, повинен зазирнути всередину. Там, ви побачите найунікальнішу людину на землі. Посміхніться їй мовчки і передайте скриньку сусідові.

Кого ви побачили у скриньці? Хто ж ця унікальна й неповторна людина? (Відповіді учнів.)

Кожен з вас – унікальний та неповторний. Але ви на світі не одні. Нас оточують люди, з якими ми спілкуємось, відпочиваємо, навчаємось. Тому ми повинні дбайливо, з любов'ю та повагою ставитися до себе й до тих, хто нас оточує, приймати себе й інших такими, як є, тобто ставитись до себе й інших толерантно. Чи приємно вам відчувати себе унікальною та неповторною людиною? (Відповіді учнів)

4. Гра «Пташині зграї»

Учитель: Уявіть собі, що ви раптом стали маленькою пташечкою. Хто якою пташкою став? Відповіді учнів.

Я зараз вам ввімкну музику і ви почнете літати. Коли музика зупиниться, вам необхідно утворити зграю, але кількість пташок, яка повинна бути у вашій зграйці, вам буду називати я.

Під час руху – будьте обережні, щоб не зачепити один одного.

Той, хто не ввійшов до жодної із зграй – вибуває із гри.

Грає музика, діти «літають», коли музика зупиняється, називаємо число – по стільки «пташок» повинно бути у групі. Хто не ввійшов до зграї, той вибуває із гри. Після закінчення гри обговорюємо:

Що ви відчували, коли zostались поза грою? Вам хотілось знову долучитись до гри? Кого не вистачало поруч?

Робимо висновок: нам завжди поруч потрібні друзі.

5. Вправа «Мовознавці»

Яким одним словом можемо замінити всі подані визрази (написані на дошці чи роздруковані на кольоровому папері) (Дружба)
-почуття товариськості

- почуття взаємоповаги
- дбайливе ставлення один до одного
- спільні інтереси, смаки, захоплення
- зацікавленість один в одному.

Слово вчителя

Дружба - це добре почуття, яке може виникнути лише на основі взаємоповаги. Зустріти в житті справжнього друга вважається великим щастям для людини. Другом ми називаємо того, кому довіряємо. Якщо між людьми немає щирості, не може бути і дружби. У кожного з нас є вади. Отже, той, хто хоче мати друга без вад, залишається без друзів. Справжній друг, який віддає частку свого серця, силу почуття, вартий того, щоб його цінували і берегли. Тепер перевіримо, наскільки хорошим другом ви можете бути.

4. Прийом «Лови помилку»

(Коли учні погоджуються із твердженням – плескають в долоні, коли ні – тупають ногами. Попереджаємо, що тупати треба не дуже голосно, бо у сусідніх класах теж ідуть заняття: «А ми, як справжні друзі, не можемо заважати своїм товаришам»)

- Один за всіх, і всі за одного.
 - Обманюй друга, коли тобі це вигідно.
 - Розділи з другом і радість, і смуток.
 - Підтримай друга у біді.
 - Свого друга ображай, обзивай , зрідка кусай.
 - Бережи друга , не ображай, не обзивай його.
 - Поступайся один одному.
 - Будь з другом чесним та відвертим.
- Обговорюємо, як треба поводити себе із друзями.

5.Гра «Добре – погано»

Слова вчителя

Дуже часто ми говоримо, що не можемо із кимось дружити, тому, що він має погані риси характеру, з якими неможливо миритися, або та людина, з якою ви хочете товаришувати, говорить, що у вас є погані риси характеру.

Питання учням: « Що значить поганий характер – які ж риси характеру є поганими? І чи можемо ми їх позбутися?»

Відповіді учнів.

Вчитель

Ось у нашій чарівній скриньці є багато різних рис характеру. Давайте подивимось, що це за риси та обговоримо, які з них є позитивними, а які негативними.

Діти беруть собі по два листочки та дивляться, які риси характеру на них написані.

Кожна дитина висловлює своє ставлення до тієї риси характеру, яка написана на листочку та робить висновок: позитивна чи негативна ця риса характеру, чи хотів (ла) мати її собі.

Пропонуємо учням розкласти слова з рисами характеру на дві купки: на одну слова, що є позитивними рисами характеру, хорошими вчинками, а на іншу ті, що є негативними рисами характеру чи поганими вчинками.

У конвертах знаходяться такі слова: доброта, радість, ненависть, турбота, злість, ворожість, співчуття, милосердя, чуйність, допомога, підтримка, зрадливість, самолюбство, ввічливість, заздрість, довіра, підлість, жадібність, повага, байдужість, справедливість, взаєморозуміння, вірність, людяність.

Вчитель: Всі погані риси характеру, вчинки скиньте в торбинку – вини нам не потрібні, ми їх позбуваємось. Та, щоб вини до нас більше не повернулися, ми всі листочки, на яких написані негативні риси характеру, здамо в макулатуру. Таким чином вони принесуть нам користь. А добрі залишаються на волі, ховати їх не будемо, нехай вони живуть серед нас і зміцнюють нашу дружбу.

5. Вправа «Мовчазні будівельники»

Учні діляться на пари.

Вчитель

Говорять, що справжні друзі, розуміють один одного і без слів. Наскільки це правда – зараз перевіримо. Завдання учасникам: вам необхідно побудувати башту із трьох паперових стаканчиків, але беремо їх не руками, а олівцями, причому один олівець в одного, а другий в іншого, при цьому говорити заборонено!

Обговорюємо, чи було цікаво, що виявилось складним, чого не вистачало?

5. Вправа «Склади прислів'я»

Роздаємо дітям частини прислів'їв. Необхідно знайти свої «половинки» та потім парі пояснити своє прислів'я.

Згода будує,	а незгода руйнує.
Один за всіх –	всі за одного.
Як будемо у дружбі жити –	нас нікому не зламити.
Людина без друзів,	як дерево без коріння.
Вірний друг –	найбільший скарб.
З ким поведешся,	того й наберешся.

6. Рефлексія

Пропонуємо учням продовжити речення, висловивши свої думки.

Кращий друг – це той, хто ...

Я переживаю, коли мій друг ...

Я радію, коли мій друг ...

Коли я виросту, я хочу, щоб мій друг ...

Вчитель Пам'ятайте: з гарним товаришем легше у біді, веселіше в радощах. Будьте завжди ввічливими з товаришем, допомагайте йому, виручайте, коли

це потрібно. А якщо раптом ви посваритець, зразу ж пригадуйте нашу мирилку:

Вчитель: Мир

Діти разом: – миром!

Вчитель: Пирог

Діти разом: з сиром!

Вчитель: Варенички

Діти разом: в маслі –

Вчитель: Ми

Діти разом: дружечки красні!

Обіймай!

Мосійчук І.А.,
вчитель-методист зарубіжної літератури,
російської мови, захисту України
Висоцького ЗЗСО
с. Висоцьк, Сарненський район,
Рівненська область, Україна

РОЗРОБКА ЗАХОДУ НА ТЕМУ: «СВЯТО ПОЕЗІЇ»

Мета: донести до учнів красу етики спілкування, формувати любов до слова, переконати в потребі постійно підвищувати культуру мовлення, виховувати любов до слова.

Свято проходить у святково прибраній залі.

Запрошені: вчителі, батьки.

УЧЕНИЦЯ. Страшні слова, коли вони мовчать,
Коли вони зненацька причаїлись,
Коли не знаєш, з чого їх почать,
Бо всі слова були уже чиймись.

УЧЕНЬ. Хтось ними марив, мучився, болів,
Із них почав і ними ж завершив.
Людей мільярди і мільярди слів,
А ти їх маєш вимовити вперше!

УЧЕНИЦЯ. Все повторялось: і краса, й потворність,

УЧЕНЬ. Усе було: асфальти й спориші.

РАЗОМ. Поезія – це завжди неповторність,
Якийсь безсмертний дотик до душі.
(Ліна Костенко)

ВЧИТЕЛЬ. Шановні гості. Ми раді бачити усіх вас у нашій літературній вітальні. Давайте разом задумаємося про наше життя у цьому непростому, невгамовному ХХІ столітті. Якщо ми уважно поміркуємо, то

стане зрозуміло, що останнім часом зникають наші людські цінності: доброта, щирість, співчуття, любов і краса.

Чому? Запитаєте ви.

Важко знайти відповідь на це запитання. Ми з вами розуміємо, що душа прагне чогось більшого, кращого. Це гарне – не тільки краса зовнішня. Адже вона не може бути повною, якщо її не освітлює краса внутрішня. А цією внутрішньою красою є душа, душевна краса, а отже, і поезія, яка завжди – «безсмертний дотик до душі». І щоб душі наші, як колись листочки кактуса, не зсохлися так, щоб стали колючками, то говорити треба про поезію, смак якої допомагають розпізнати нам уроки зарубіжної літератури.

УЧЕНИЦЯ читає власну поезію:

Волшебная страна

Совсем недавно это было:

Когда пришла я в пятый класс,

Литературу новую учила,

Хотя и был тяжёлый час.

Звала её «Волшебная страна»,

Которая, как птица молодая,

Над миром всем летит она,

Нас за собою увлекает.

В стране не слышно грубых слов,

Ни слёз, ни ссор и ни упрёков.

Там нет ни войн, ни дураков,

Ни скучных надоедливых уроков.

В стране той – вечное тепло

И птичий хор поёт прекрасно.

И даже ночью мне светло,

Ведь каждый звук там – не напрасно.

Вечнозелёный дуб растёт,

По золотой цепи шагает

То взад – вперёд учёный кот,

Мурлыча, сказку сочиняет.

Пройдёшь чуть дальше – ель стоит,

Под елью - белка непростая

Так смело на людей глядит,

Свои частушки напевая.

А лебедь вмиг преобразился

В царевну, краше всех, милей.

И страх у всех испепелился

Под смех семи богатырей.

Всё в этой стране прекрасно:

И шум травы, и зов кукушки...

Произведения все простые,

Хоть иногда и чуть большие.

Кухар Дарина

УЧЕНЬ. Я розумію, що не буває подібних людей. Кожен має свій характер, якісь уподобання, інтереси і смаки. Одні із нас совісні, працьовиті, чесні, до людей привітні, у всякій справі на них можна покластися. А інші – ліниві, грубі, невиховані, безвідповідальні. Чому це так? Думаю про себе та своїх товаришів. Ми теж дуже різні. Але мені здається, у кожному із нас мусить проявлятися доброта, чуйність, милосердя, чесність і відповідальність за свої слова та вчинки.

УЧЕНИЦЯ. І знаєте чому? Усе зовсім просто. І про це говорив В. Симоненко у своєму вірші «Ти знаєш, що ти людина?»:

Ти знаєш, що ти – людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.
Більше тебе не буде.
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,
Інші кохатимуть люди:
Добрі, ласкаві, злі.
Сьогодні ж усе для тебе:
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба,
Гляди ж, не проспи.
Бо ти на землі – людина,
І хочеш того чи ні,
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.

УЧЕНЬ. Саме про це говорить у своїй поезії Кухар Дарина:

Добро – це, здається, листок,
Що десь і кудись відлітає
Й вертається знову і знов,
Бо краю спочину не має.
Добро – це доля людей,
Добро – це туга дівоча.
У ньому – і праця, і спокій, і усміх очей,
Душа у ньому пташина співоча.
Ми з часом старіємо й відходимо...
Немає в нас вічних людей...
Лиш пісня й добро буває
Й ніколи ніде не зникає.

УЧЕНИЦЯ. Сьогодні ми говоримо про Храм Душі. Храм, котрий збагатився для Кухар Дарини завдяки поезії Й. В. Гете.

Кухар Дарина читає поезію:

Пам'яті Й.В.Гете
Пливуть роки, немов вода джерельна
І линуць дні минувших вже турбот.
Спливає разом з ними сьогоднішня,
Несучи славу генія в народ.
Тоді було в природі все знайоме.
За свою душу ти її вважав.
Ім'я Йоганн всесвітньо вже відоме,
Про нього не один поет писав.
Німецький вчителю! Усі твої творіння
Збагачені любов'ю і добром
Й передаються з покоління в покоління
Твоїм нащадкам – дивакам.
Довічна слава пам'яті не згасне,
Вогнем з Олімпа буде майорить,
Благословляючи у душах те прекрасне,
Яке із плином часу не згорить.
Летять роки... І їх не зупинити.
Та все одно чутно кругом лиш відгуки сердець,
Бо Гете буде вічно між народів жити,
Як геній слова і творець.

УЧЕНЬ. І саме в цей момент мені хочеться згадати про кришталевий Храм Любові – високої, жагучо – палкої, нестримної, про яку не завжди скажеш звичайними словами. Тільки ніжними, трепетними, дивосяйними рядками можна передати це почуття:

(учениці читають власну поезію):

Про запах весняного цвіту
І сонця ясного тепла
Сказати хотіла б я світу,
Якою весна ця була.
Генріх Емма
Тобою сказані слова –
Кохання нашого основа.
Все, що пов'язане з тобою,
Осяєне гарячою любов'ю.
Захарова Оксана
О, Всевишня Діво Маріє,
Усмішка твоя нас гріє.
Будь задоволена нами
Заради нашої мами.
Щур Марія

УЧЕНИЦЯ. Кажуть, що Бог кожній людині посилає її другу половинку. Таким чином створюється сім'я. Адже кохання – це сонце людських почуттів. Воно здатне виявити все найкраще, що є в людині. Воно відкриває красу душі людської.

Мисько Ірина читає власну поезію:

Як дерево без цвіту,
Так люди без тепла.
Як добре було б світу,
Коли би радість завжди з усіма була.

УЧЕНЬ. Та як же зустріти таку людину, людину, яка зрозуміє, порадить, заспокоїть, допоможе у скрутну хвилину, надихне на створення прекрасних рядків?.. Адже саме так сталося із Франческо Петраркою.

Учні читають власні поезії:

Пам'яті Франческа Петрарки
Я знаю, що кохають тільки раз.
Життя пролине в цім коханні...
Я знаю, що весна для нас
Лиш раз весною прийде зрання.
О, як же ти кохаєш
І мрієш жити
Із правом лиш її любити!
О, як же ти кохаєш...
Вона у небі зіронькою сяє,
Ти – місяцем дорогу їй лиш прокладаєш...
О, як же ти кохаєш!..
Піднявши голову, страждаєш
І лиш в сонетах втіху маєш!
О, як же ти кохаєш!!!
Садовник Аліна
Дзеркало душі
(На честь донни Лаури)
Очі твої, немов джерела,
Пильно дивляться на небо.
В них - лиш ніжність і тепло,
Й до життя жага, добро.
Очі твої, немов росинки,
Як вогники, на сонці мерехтять.
Лауро! Треба лиш три хвилинки,
Щоб по очах тебе впізнати.
В очах твоїх – твоя душа.
В них – все твоє нутро.
Душі в них пісня голосна,
НАДІЯ, ВІРА і ДОБРО!
Кухар Дарина

Лаура і Франческо
Лаура і Франческо...
Які прекрасні люди!
Світова література
Їх ніколи не забуде.
Франческо – закоханий
У Лауру поет.
Він присвятив для неї
Кожен свій сонет.
- Чи це кохання?
Чи пристрасть неземна? –
Катуючи себе,
Запитував. – Хто зна?!
При зустрічі з Лаурою
Благословляв місця,
Де спостеріг її краси
Він лагідного промінця.
Де, взагалі зустрівшись вперше,
Прошепотів: «О Боже, це блаженство!»
А Лаура... Прекрасна і кохана,
Троянда вічна, що не в'яне
В житті Петрарки,
Фіалка синьоока,
Чудова та чарівна...
Звичайна незнайомка!..
Садовник Аліна

До Лаури

У страшній скорботі лиш про тебе мрію.
Серце моє смутком сповнене до дна.
Від печалі нині сохну я й німію.
О, чому, кохана, вдаль ти відійшла?
У розкошах травня луками ішов я
Під ясным промінням чарівних очей.
Але нині луки лиш самі знайшов я.
Де ж ти, де, кохана, ти з'явився, гей!
Та чому це руки зараз холодніють?
Чом же бідне серце з болю так квилить?
Чом же твої очі скрізь мене минають?
За тобою, мила, так душа болить...
У безсонні довгі я провожу ночі...
І без сил стрічаю я нову зорю...
І стискаю руки, й без надії очі –
В полум'ї кохання я увесь горю.
Кухар Дарина

УЧЕНИЦЯ. Усім нам відомо, що поезія і музика – нероздільні. Мовні інтонації породили мелодії. Вони відірвалися від слів і стали музикою. Музикою, яка торкається найпотаємніших струн людської душі. Дивно, та мелодія теж може багато розповісти. А якщо додати до цієї мелодії хоча б трішечки нот, то... А втім, переконайтеся самі...

Саме велика любов допомогла учителю нашої школи Марії Юрїївні за допомогою звичайного слова показати почуття до своєї мами, Седлачек Надії Антонівни. Досить цікавою є історія створення пісні: Надія Антонівна народилася в мальовничому селі Глибока Долина, що на Млинівщині. Вона мала дівоче прізвище Волошина. Доброзичливо називали Надійку однолітки волошкою. І Марія Юрїївна, знаючи цю історію, сотворила, так, саме сотворила, чудову розповідь про Надію – волошку.

Добавила Марія Юрїївна до цих слів трішки мелодії і ... полилася Висоцьком чудова пісня про Надію – волошку.

ПІСНЮ ВИКОНУЄ Щур Марія:

Мамині волошки

1. Дитинство мамине волошки нагадали,
Волошкою Надійку називали.
О, дай мені, волошко, ти надію,
Тобою я милуюсь і радію.

Приспів:

Волошки мамині, волошки сині,
Росли колись в Глибокій ви Долині.
Як на волошки сині я погляну,
Згадаю хату й рідну маму.

2. Ростуть волошки серед житнього колосся,
Мені вплітала бабця їх в волосся.
Волошки сині – символ мого роду,
А йому немає, дійсно, переводу.

Приспів

3. Вже рідним Висоцьк став, матусенько, для тебе,
І тут волошки сині, наче небо.
Живуть тут твої діти і онуки.
Та край, де ти родилась, не забути.

Приспів

УЧЕНЬ. Не помилюся, якщо скажу, що кожному із нас доводилося переживати потрясіння від поетичних рядків. А коли ще не всі таке відчули, візьміть, будь ласка, до рук будь – яку поетичну збілочку і вдумливо, не поспішаючи, прочитайте дві - три поезії. Потім перечитайте ще раз, і ще, і ще...

І ви переконаєтеся в тому, що поезія - це звучання душі. А душа « не буває німою» Поезія пробуджує смуток чи радість, заспокоює або викликає біль. Вплив поезії не можна передати словами. Вона – відзеркалення розмаїтого духовного світу.

Мосійчук Юлія читає власний вірш про поезію:

Поезія ... Всього шість букв у слові...

Але які вони чудові:

Природа зразу оживає,

Оскільки душу людям зігриває.

Еллада Древня в пам'яті спливає,

За мить всіх нас з минулим поєднає...

І сьогодні теж ніхто не забуває,

Якщо воно хоч і гірким буває...

УЧЕНИЦЯ. Давайте пригадаємо легенду давніх греків про гору Парнас. Там щовесни танцювали сестри бога мистецтв – Аполлона. Кожна з муз була покровителькою якось виду мистецтв.

Якось музи співали так гарно, що вся природа застигла від зачарування, а гора Гелікон почала рости і доросла до неба. Тоді олімпійські боги наказали крилатому коневі Пегасу повернути гору на місце. Кінь ударив гору копитом і втоптав її в землю. На місці удару забило джерело. Його чудодійна вода надавала поетам натхнення і наснаги.

Можливо, й вам відомий смак цього джерела? Бо ж поети пишуть не заради слави, а заради душі.

УЧЕНЬ. Саме так і спробувала написати Мосійчук Юлія:

ДОБРО...

«Скажи людині добре слово –

Воно впаде, як в ґрунт зерно.

Якщо душа прийнять готова,

То прийметься й зійде воно. –

І виросте з зернятка колос,

А потім нива зашумить...

І вдячності почуєш голос,

І для добра захочеш жити.

Скажи людині добре слово...»

Слова оці чудові Білаша

Ввібрала, наче губка, і моя душа.

Та кожен раз, коли я їх читала,

Сама у себе я питала:

- А чи людська душа готова

Прийняти щирість мого слова?

І чи прийметься, чи зійде воно,

Моєї доленьки зерно?

І чи та нива зашумить?..

Здається, серце всіх людей ще й досі спить...

Адже звичайне щире побажання

Сприймають часто, ніби нав'язання.

Невже так важко душу розтулити

І всім давати теплії привіти?..

І кількість золота не треба рахувати,
А в вічі правду лиш казати.
Недоліки в людей потрібно помічати
Й коректно зауваження давати.
Ділити з друзями удачу,
Допомагати побороть невдачу.
А ще знайдім таке привітне слово,
Щоби в біді підтримати було готово.
У людині світло необхідно вчитись цінувати
І за полум'ям його усіх розпізнавати.
Треба завжди всім звертатися до Бога,
Бо так потрібна нам Всевишнього допомога!..

УЧЕНИЦЯ. Я довго думала, як визначити улюблену поезію. Адже у мене їх так багато. Одну із них я хочу запропонувати вашій увазі (Генріх Емма читає свою поезію):

Пам'ять
Пам'ять – супровідник болю,
Вона полонить мою волю,
То налітає чорним круком,
То геть іде беззвучним звуком,
То розсівається по тілу
І повстає не з плоті – з пилу.
Здається, там вона, то тут,
Несе тягар й серцевий жмут...
Я плакала б, та сліз уже нема...
Чому у ПАМ'ЯТІ велика глибина?.

УЧЕНЬ. Як же зрозуміти одвічну загадку? Чому кожна людина має нерозкрити таємницю, яка вабить, полонить?.. виявляється, усе так просто, бо...

- Немає України без слів.
А пісень – без солов'їв.
Людей – без картання,
А ранку – без світання.
Нагорна Наталка

УЧЕНИЦЯ БЕРЕ ІНТЕРВ'Ю У ГОСТЕЙ:

1. Що Ви цінуєте у людині?
2. Які риси, на Вашу думку, повинні бути притаманні кожній людині?
3. Що, на Ваш погляд, є головним недоліком людей?
4. Якими рисами повинна володіти справжня людина?

УЧЕНЬ. Давня приказка говорить про три основні цінності на світі: Хліб, що дає життєву силу та здоров'я, Мудрість, що міститься в книжках і забезпечує зв'язок із часом, і Жінка, яка не дозволяє обірватися нитці життя, творить якесь диво. Саме такою є Діва Марія:

О Всевишня Діво Маріє,
Усмішка твоя нас гріє.
Будь задоволена нами
Заради нашої мами.

Щур Марія

УЧЕНИЦЯ. Кожна людина очікує якогось дива. І всі роблять це по – різному. Одні просто лежать на дивані й дивляться в стелю. А інші, очікуючи цього дива, пишуть вірші. І дива летять на вірші, як світлячки на вогонь. Адже поезія – це і є полум'я, яке лише тоді притягує до себе, коли горить постійно, незалежно від того, очікуєш ти цього дива чи ні, сподіваєшся на нього чи ні. Дива летять на світло, а не на очікування.

Мосійчук Юлія читає власну поезію:

Який сьогодні день чудовий,
Привітний, лагідний і різнокольоровий...
Ось, бачу, пташечка летить,
Метелик на вікні сидить,
Вітрець легенький повіває,
Немов мене він обіймає.
Та ні, він думать заставляє
Про те, що хтось й мені пісень співає.
Дивлюся на улюблені троянди
Й стаю, немов середньовічній ваганти,
Які про все, про все писали,
Не раз й мене своїм творінням дивували.
Чому сьогодні знов пишу?..
Бо мушу, мушу, мушу...
Треба з кимсь поговорити,
Біль душевную ізлити...
До вчорашнього до дня
Мильнобульб'ям милувалась я.
Та сьогодні бульбашка десь ділась...
Ти чому, моя хороша, розлетілась?..
І сьогодні все змінилось,
Для мене друге життя відкрилось.
Стала думать я про те,
А чи Папороть для мене зацвіте?
Мною, так здавалось, заповняють порожнечу,
Та не буду сіяти я ворожнечу.
Лиш привітно посміхнуся
І до мишки, до своєї, пригорнуся.
Буду всіх людей я зігрівати теплотою...
Буду і надалі залишатися простою...
Може, і для мене стане (хай колись)
Цей світ чудовим, ніжним, веселковим...

А потім – вірно – прийде зоряний мій час,
Бо відчуваю я його ходу весь час...

УЧЕНЬ. Мені здається, що одним із чудес світу є радість людського спілкування. Бо коли віддаєш частинку із Храму своєї душі, він міцнішає, збагачується, виблискуючи золотими куполами доброти.

УЧЕНИЦЯ. Говорять, що «поезія любить не всіх, поезія всім не дається» І тільки тим, хто тонко відчуває слово, дорожить ним, розуміє, що воно - початок усього світу, тільки той відчуває радість творчості, задоволення від спілкування.

УЧЕНЬ. І все це тому, що ми – українці, вірні сини та доньки свого народу.

Кухар Дарина читає поезію:

Україно! Мені ти найкраща за все!
Я не мислю себе без верби і калини.
Ось стежина до хати веде споришем,
Біля тину квітують жоржини.

Я люблю свій народ, свою мову й пісні.
Я ніколи тебе не залишу, Вкраїно!
Бо ж не дарма Шевченко в казахських степах
Та в Орській фортеці жив Україною!
Я ніколи не зраджу , Україно, тебе!
У молитві за тебе складаю долоні.
Не дарма ж українською колискові пісні
Роксолана співала в турецькій полоні!
Посаджу я калину біля самих воріт,
Щоб не нюхать євшану, як ханському сину,
Я до сьомих колін збережу родовід,
Щоб ніхто не поставив мене на коліна!

УЧЕНИЦЯ. А закінчити нашу зустріч хотілося б словами Лариси Камиріної:

Як білих журавлів,
Як первоцвіт казковий,
Як невмирущий спів,
Плекаймо рідне слово!

Усі учасники виходять на сцену. Звучить пісня – подарунок.

Матяш Т.М.,
директор школи
Миколаївський ЗЗСО I-III ступенів
с. Миколаївка, Роменський район, Сумська область, Україна

РОЗРОБКА ЗАХОДУ НА ТЕМУ: «СЛАВА ГЕРОЯМ! СЛАВА УКРАЇНІ!»

Зал прибраний до свята Героїв. На центральній стіні великий вінок з жовто-блакитними стрічками, а зверху опускається Ангел. Збоку – прапор і герб-Тризуб.

Під центральною стіною утворені східці.

Відеоролик «Ми – українці»

Звучить лірична українська мелодія у звукозаписі, на фоні якої говорять ведучі.

Ведучий 1.

Тобі, найкращая перлино
Моїх розбуджених надій,
Тобі, що звешся Україна,
І в цей життєвий буревій

Ведучий 2.

Тобі, що постаті козачі
Для нас змальовуєш щодня,
Я шлю привіт й бажаю вдачі
У сяйві радісного дня.

Дівчатка виносять корзину квітів

Перша дитина:

Україно! Ти – моя молитва,
Ти моя розпуко вікова.
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.

Друга дитина:

Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, ненько, горда і вродлива,
З тебе дивуватися повік.

Третя дитина:

Лети, вітре, з полонини
Та понад степами,
Рознеси ти нашу славу
Широко світами.

Танець

Ведучий 1.

Дорогі друзі, шановні наші гості. Ми раді вітати вас у цьому залі! Щастя Вам і здоров'я! Добра і миру!

Ведучий 2.

Нехай це пам'ятне свято доторкнеться ваших сердець, а почуте ввіллється у ваші душі!

Ведучий 1.

Українська земля... Земля щедро полита кров'ю її синів. З нашої історії ми бачимо споконвічне прагнення українства до волі та незалежності рідної землі, неньки-України.

Ведучий 2.

І сьогоднішній захід ми присвячуємо всім представникам славетного лицарського роду, гідним нащадкам великих прадідів, у чиїх жилах пульсує гаряча кров і дух героїчних запорожців.

Ведучий 1.

Запорізька Січ! Козацтво – легендарне минуле українського народу, що упродовж століть протидіяло спробам турецьких султанів, кримських ханів, польської шляхти поставити український народ на коліна.

Виступ козаків і козачок

Пісня «Їхали дівчата»

*Їхали дівчата,
Їхали на «Джуру»,
Щоб згадати славне
Козацьке минуле.*

*Про козацьку долю,
Про святую волю,
Про рідную землю
За щасливу долю.*

- Запорізька Січ
- Козаччина
- Легендарне минуле нашого народу
- Сторінки славної історії нашої
- Небувалі подвиги
- Безмежна любов до рідної землі
- Щире серце гартоване в походах та боях тіло, так можна охарактеризувати козаків
- Символ людської гідності, талановитості
- Ми любимо свою Україну за все:
- І за наш широкий степ,
- І за ясні зорі,
- І за Чумацький шлях, яким наші предки мандрували до Криму,
- За материнську пісню,
- Але найбільше за те, що відклалося в душі народу і передається з покоління до покоління.
- Козак – це втілення найкращих рис,

- Честі,
 - Доблесті,
 - Мужності,
 - Витривалості,
 - Хоробрості,
 - Сили.
 - Вміли козаки воювати, край свій захищати.
 - Запорізька Січ була не просто місцем життя козаків – це була школа суворої підготовки воїнів.
 - Ми любимо свою Україну,
 - Шануємо її народ
 - І своїми вчинками, і добрими справами доведемо, що
- Разом: Козацькому роду – нема переводу.**
- Ну що, козачки, покажемо свій козацький гарт?

Разом: Так.

Український танець

- Ми нащадки Калниша,
Миром сповнена душа.
Мрії маєм чисті й світлі,
До людей завжди привітні.

**Наш девіз: „Душа крилата,
Лиш тоді, коли багата.
Гідність, лицарство й завзяття
То є чесноти наші, браття!”**

Одинадцять вже століть,
Мов Ромену цілий цвіт
Наше місто над Сулою
Вабить ніжною красою

Всі: Як його нам не любить?!

В Пустовійтівку далеку
Щовесни летять лелеки,
Бо несуть привіт від сина
На кохану Україну.

Саме тут живе душа
Отамана Калниша
Козакам він був, мов батько

Всі: Ну, а ми – його нащадки.

Ось тепер ви знаєте –

Всі: Ми – із Миколаївки.

Пісню любимо і жарт,
Бо пройшли козацький гарт!

- Хоч хвалитись не з руки –
Всі ми – славні козаки

Дівчата (виступаючи вперед)

- Та і ми - козачки хвацькі
Зразу видно рід козацький.
 - Гей, ну-мо хлопці, славні молодці
Всі ми козацького роду
Є в наших жилах прадідів сила

Дівчата (кокетуючи) Ще й непогані на вроду

- Гей, ну-мо хлопці, славні молодці
Станем до чесного бою
Знаєм - журиться нам не годиться
Вдарим об землю журбою.
 - Гей, ну-мо козачки, славні і хвацькі
В кожного серце, мов криця
Нам не звикати перемагати
Хай же нас ворог боїться.

- Все, що рідне хай нам буде
- Найдорожче і святе
- Рідна віра, рідна мова,
- Рідний край нам над усе
- Ми завжди цінуємо братство і згоду

Разом: Бо, ми нащадки козацького роду.

Пісня

*Ми вибрали долю чи доля призначила нас,
Служила народу і дбала про мир повсякчас,
Узявши собі в настанову батьківські слова:
Це честь і порядність, це сила і правда свята.
І віру нам дали, надію, а також любов,
Щоб мир берегли, щоб не проливалася кров.
А треба на захист пліч-о-пліч стоять як один.
Не бути неправді, і злу біля нас не пройти.*

*Ми джури, ми дяку дали,
Щоб люди не знали біди,
Ми джури – це значить для нас
Держава, закон, честь, наказ.*

- Щоб козацькому роду не було переводу

Разом: Присягаєм на вірність Вітчизні й народу!

Ведучий 1.

З глибини віків, із давніх-давен доходять до нас легенди про воїнів
звитяжців, які не жаліючи життя свого боронили рідну землю-неньку Україну.

Ведучий 2.

Де Дніпро наш котить хвилі
Рве стрімкі пороги
Там країна вся зелена
Славний край розлогий.
Там козацтво виростало,
Слави, волі здобувало.
Україно, Україно
Славний край козачий.

Ведучий 1.

І все ж таки, хоч загинули запорожці, та не загинула їхня слава великих героїв, могутніх велетів, котрі поклали свої голови за віру, за народ, за людські права, за безцінну волю.

Ведучий 2.

Продовжили героїчну історію України Січові Стрільці, які мужньо боролися за її волю. Це були молоді хлопці. Кожен з них любив матір, рідний край, але понад усе бажав незалежності своїй Батьківщині.

Ведучий 1.

Бій під Крутами належить до однієї з найтрагічніших сторінок нашої історії. Під Крутами загинув цілий студентський Курінь – триста студентів – цвіт української молоді, цвіт української Нації. Трагедією було те, що під Крути пішли лише триста і лише молодь.

Ведучий 2.

Гімназисти і студенти. Найстаршому 21 рік. А наймолодшим – 14-16 років. Вони пішли, щоб затримати ворога, який був майже під Золотими Воротами Києва... І полягли ... Вони принесли в жертву Батьківщині своє молоде життя. Ця найтрагічніша сторінка стала нашою гордістю.

Виходить учень.

Учень.

На Аскольдовій могилі
Поховали їх –
Тридцять хлопців-українців,
Славних, молодих.
На Аскольдовій могилі
Український цвіт!
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.
На кого посміла знятись
Зрадника рука?
Квітне сонце, - грає вітер
І Дніпро-ріка.
На кого завзявся Каїн?
Боже! Покарай!
Понад все вони любили
Свій коханий край.

Пісня «Мальви»

Ведучий 1.

Наш народ ішов до свободи через утиски, в'язниці і Сибір, ішов довго, з часів Київської Русі до наших днів. На цьому шляху загинула незліченна кількість кращих синів і дочок України, які відстоювали її незалежність. І ми повинні про це завжди пам'ятати.

В народі говорять: «Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього».

Ведучий 1.

Українська армія може по праву пишатися своєю історією, своїми традиціями.

Ведучий 2.

Повертаючись сьогодні обличчям до нашої історії, ми з глибокою вдячністю схиляємо голову перед бійцями Радянської Армії.

Ведучий 1.

Славу українські солдати і офіцери здобули на фронтах Другої Світової війни.

Ведучий 2.

В нас клятва єдина і воля єдина,
Єдиний в нас клич і порив:
Ніколи, ніколи не буде Вкраїна
Рабою фашистських катів!..
Вкладає меч в руки вірного сина
Наш край, щоб цей меч пломенів.
Ніколи, ніколи не буде Вкраїна
Рабою фашистських катів.

Ведучий 1.

Більша частина населення України боролася проти фашизму в лавах Червоної Армії, брала участь в партизанському та підпільному русі. Ця війна завдала Україні величезних втрат. Майже кожен 6-й мешканець України загинув в ній. Зруйновано і спалено 714 міст і селищ, 28 тис. сіл і хуторів, 16 тис. 150 підприємств. Кожне молоде серце сьогодні і завжди повинно берегти пам'ять про всіх, хто відстоював державу в тій страшній війні.

Ведучий 2.

Берегти, шанувати і стояти за прадідів,
Берегти, шанувати і стояти на варті,
Щоб ніколи не повторилась та біда
Яку пережив наш народ у 1941-1945 роках.

Вірш «Пам'ять»

1. Священна пам'ять в спадок нам дана
Вона вогонь незгасний запалила
Там, де солдатська вирита могила,
Де громом прокотилася війна...
2. Не владний час війни зітерти слід.

І вдячна Пам'ять вічно буде жити,
Як кров бійця, живі палають квіти
На тлі печальних мармурових плит.

3. ...Я в літаку і в танку не горів,
В атаках не дивився смерті в очі
Та пам'ять забувають моя не хоче
Невтішних в своїм горі матерів.

4. З кривавої жорстокої війни
Вони синів своїх і досі виглядають,
До пожовтілих знімків припадають
Й пряде зажура пасма сивини...

5. Мій дід у сорок другому упав
На білий сніг,
Що чорним став від бою.
Моє життя він прикривав собою
Щоб я в шаленім вирі не пропав

6. ...Милує зір цвітіння біла повінь
Зігрій, надіє, радосте земна
Йдемо до обелісків, як на сповідь
І згадуєм полеглих імена.

Ведучий 1.

Солдатські окопи, воронки від снарядів – ці шрами війни природа залікує за сотню років. Подвиг же героїв передається з покоління в покоління і житиме в людській пам'яті вічно.

Пісня “Журавлі”

Ведучий 2.

15 лютого відзначався скорботний день пам'яті воїнів-афганців.

Більше 50 років тому було покладено край фашизму. Діди наші думали, що та війна остання. Вони не знали, що їх онуків також називатимуть ветеранами. І поки на землі існують гарячі точки, і поки порушується біблійна заповідь “Не вбивай”, ми не можемо, не повинні заспокоюватись, не можемо спати спокійно, коли не спокійно у світі, коли йдуть війни, коли гинуть діти.

Ведучий 1.

Ой, сини, сини, наші соколи.

Хіба для смерті народили вас матері?

Вони вас плекали з крихіток, щоб ви жили, працювали, а не повертались до рідної домівки обпаленими війною пораненими лелеками, чи ... лиш осінніми зорепадами нагадували про своє існування. Згадаймо Афганістан.

Відеоролик про Афганістан. Слова на фоні відеоролика

Ведучий 1.

І затужили, заридали матері, затужила вся Україна.

(голос за кулісами) “Мамо, я не хотів і не думав повертатись додому чорною стрічкою на свій портрет, буйним кленом біля нашої хати. Простіть мене, рідна!”

Ведучий 2.

Скільки їх - юнаків голубооких, русявих і чорнявих, одружених і тих, до яких ще не прийшло кохання, загинуло на тій війні. Скільки їх прийшло з покаліченими тілами і душами.

Читець.

Сняться ноги, знову сняться,
Як положим берегом іде,
Хлюпа хвилі, місяць круторогий
Над горою світить, ніби вдень
На дорозі ковдра із пилуки
Пхукає і ноги холодить.
Він спішить і простягає руки
Він біжить, а може вже летить?
Понад кам'яним Афганістаном,
В білих хмарах, а чи у бинтах?
“Де це ноги, де це ноги, мамо?!”
Як же можна жити так?
Де ж це ноги, мамо? Медсанбати,
Сніг операційного стола...
Встати, закричати, розірвати
Болість, що, як вибух, в кров ввійшла
Як же це приречення збагнути,
Коли душу холод обійма.
Коли пальців хочеться торкнутись
Тих, яких навіки вже нема
Хто придумав вибух мін чи стогін?
Мов рентгеном світить слово “жить”
...Біля ліжка, втомлена дорогою,
Пара ніг пластмасових лежить.

Ведучий 1.

Хто на пластмасових, хто на костилях, хто на власних. Вони все таки повернулися та не всі. І не можна забути оту згорьовану неньку, оті виплакані сльози над цинковими хлопчиками, яких привозив у Союз “чорний тюльпан”.

Хвилююча музика

Ведучий 2.

«Здавалось би, доля нарешті подарувала нам унікальну можливість стати незалежною Європейською державою, але історія повернула ще одні Крути.

Ведучий 1.

І знову молодь, студенти, школярі вийшли на майдан, виборюючи свою гідність. Нація потребує активності, єдності, самопожертви.

Перша дитина: Вставай, Україно, вставай!

Виходь на дорогу свободи,
Де грає широкий Дунай,
Де ждуть європейські народи.

Друга дитина: Вставай, і кайдани порви,
Дай познать ясніший від грому
Що ти не рабиня Москви,
І нею не будеш ніколи!

Ведучий 1.

На майдані в Києві вже були перші жертви, чути було стогони поранених, але українці з рідкісною впертістю боролися далі. Ніхто не думав відступати.

Ведучий 2.

Небезпека стала очевидною. Із останніх сил боронилася молодь від ворога, який розстрілював її на короткій дистанції.

Звучить мелодія Реквієм В.Моцарта. (Виходять хлопці зі свічками)

Ведучий 1

Їм амуніції не треба
Хоч не закінчилась зима.
Сьогодні сотня йде на небо
Без командира йде, сама.

Ведучий 2

На небі хмари розійдяться
Весна іще не почалась
Всі на Майдані розтупіться
Щоб сотня в небо піднялась.

Ведучий 1

Земну покинувши родину
Вони ідуть в останню путь
За честь, за волю, за Україну
Ідуть, щоб Богу присягнуть.

Ведучий 2

Веде їх всіх незламна віра
І торжество великих діл
Тепер їм там за командира
Буде архангел Михаїл.

Ведучий 1

Не плач і не ридай, родину,
Хоч бій ніколи пройде
Пишайся, ненько Україно –
Найкраща сотня в небо йде.

Ведучий 2

Вшануй хвилиною мовчання,
Вкраїнцю, тих, що полягли.
Вони за тим злетіли в небо,
щоб в мирі й щасті ми жили.....

Хвилина мовчання

Ведучий 1

Давня лемківська пісня «Пливе кача по тисині» у виконанні гурту «Пікардійська терція» стала тугою, смутком та офіційним жалобним Гімном України. Під цей пісенний щем, його багатоголосся тисячі українців прощалися з «Героями Небесної Сотні» і тепер цей твір повів наш народ у пам'ять про тих, хто навечно впав на Майдані за нашу свободу.

Звучить пісня «Пливе кача» (Тріус О.О.)

Кліп «Небесна сотня. Десяток небесних ангелів»

Ведучий 1

(на фоні музики): Вони не були героями. Вони були звичайними людьми. І в останню мить віддали нам найдорожче – своє життя. За нас віддали. Аби ми жили. Долюбили за них, пісень за них доспівали.

Солдат (йде через зал).

В глибині сцени сидить мати в чорній хустині і читає листа від сина.

Солдат.

«Мамо, не плач»

Мамо, не плач. Я повернусь весною.

У шибку пташинкою вдарюсь твою.

Прийду на світанні в садок із росю,

А, може, дощем на поріг упаду.

Голубко, не плач. Так судилося, ненюко,

Вже слово матусю не буде моїм.

Прийду і попрошуся в сон твій тихенько,

Розкажу, як мається в домі новім.

Мені колискову Ангел співає

І рана смертельна уже не болить.

Ти знаєш, матусю, тут сумно буває,

Душа за тобою, рідненька, щемить.

Мамочко, вибач за чорну хустину,

За те, що від нині будеш сама.

Тебе я люблю. І люблю Україну.

Вона, як і ти, була в мене одна.

Кадри із війни на Сході

Читець (за кулісами)

І знов Майдан в Луганську і Донецьку,

Ні, не Майдан — справжнісінька війна!

Знов суть свою ворожу і поганську

Показує москаль, мов сатана.

За Сотнею ще рани кровоточать,

А тут нових оплакуєм синів.

Скажи, москалю, що від нас ти хочеш,

Невже нових жертв сильно захотів?

Цвітуть тюльпани чорні в Україні,

Зривають їх дружини й матері.

«...Присвоїти посмертно...» В домовині

Лежить проміння згасло зорі...

А блокпости обстрілюють чужинці,
Чиєсь дитя стає мішенню знов...
Іде війна!.. Іде війна, вкраїнці!..
Іде війна за смерть — не за любов!
Знов опустились прапори в скорботі,
Усе село прощається з хлоп'ям...
І кожен воїн в 45-й роті
Дав повну волю тим скупим сльозам...
Ще вчора він діливсь бронезжилетом,
Хоч на російській розмовляв пацан...
«Женюсь... женюсь, Серега, этим летом,
Пусть только разобьем бандитский клан...»
...Він повінчався з українським краєм,
З калиною у білому вбранні,
Яка червоні слізоньки втирає
І про любов йому шепоче в сні...

Пісня «Пробач, тату»

Читець (Мати - Україна)

Молюсь за вас, мої сини,
Я, ваша мати Україна!
Палає полум'я війни.
Нас знову ставлять на коліна.
О, як же боляче мені,
Бо те, що вийшло з мого лона,
Топче моє ім'я в багні,
Плете цупкі сітки полону.
З'явившись тільки-но на світ
Ссе кров мою, і не нап'ється
Потворний цей гермафродит.
Чи баба мужиком назветься?
Вона – Росія – старший брат?
Який це треба розум мати,
Щоби десятки літ підряд
На світ увесь про це волати?
Мій Київ, сину мій, прости
Сестру свою, дурну Росію.
Повір, ми будемо цвісти,
Знов землю золотом засію.
Я дам напитись з джерела
Своєї Мудрості й Любові.
Відкрию світ, в якому Зла
Не буде у його основі.
Станьте мудрішими, сини,
Ніж та, яка сльозам не вірить,

Які гіркі, мов полини –
Вдов, матерів, батьків і сиріт.
Та клятї зайди-москалі
Не зізнаються у провині.
Вбивають вас за шмат землі,
Яка належить всій родині.
Та є Господь і божий суд
І кара, що не забариться
Паде на голови Іуд,
А я за вас буду молитися!

Ведучий 1.

Події останніх місяців 2013 рік початок 2014 року перетворилися у справжню національну стихію, в якій передався найтонший подих душі нашого народу. Пробудилася приспана роками національна свідомість людей.

Ведучий 2.

Іменем жінки, що овдовіла
Іменем матері, що з печалі сивіла,
Іменем сина, що батька не знав
Іменем батька, що в січі смертельній упав
Я проклинаю війну жорстоку, -
Вона відібрала у людства спокій.

Ведучий 1.

Іменем тих, хто над краєм безодні,
Іменем ще не народжених,
Сном немовлят не стривожених
Кличу з війною вийти на бій,
Мир відстояти землі голубій!

Ведучий 1.

Звертаючись сьогодні до наших юнаків, майбутніх солдатів, мені хочеться сказати: не дай вам, боже такої долі. Хай береже вас Бог і будьте гідними захисниками нашої Вітчизни.

Спливло, минуло літ уже десяток.
Сьогодні мама майбутнього солдата
Це – я .
І я чекатиму колись на сина...
Хай збереже моя дитина
Калини цвіт і вишень біле диво
І мирних ранків, сонячність щасливу
І нашу вдячність нескінчену
І України славній знамена!

Пісня «Ми - українці»

Ведучий 1.

Молюся за Тебе моя Україно, за кожного батька, за кожного сина, за кожною матір, за кожну дитину я Бога прошу – збережи Україну! Страшною

порою не дай їм загинути! Хай наші молитви до Бога полинуть! Нехай Він злобу у серцях наших спинить! Молюсь, щоб людина почула людина, щоб син пожалів батька іншого сина, щоб мирною знову стала країна – я Бога прошу – збережи Україну!

Ведучий 2.

І на закінчення сьогоднішньої зустрічі хочеться побажати миру у вашому домі, сонячних ранків, мирних світанків, квітів довкола, радісного сміху дітей і внуків у ваших домівках. Щастя вам, здоров'я, миру і добра.

Буланова В.М.,

учитель

*Зачепилівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Зачепилівської селищної ради Зачепилівського району
Харківська область, Україна*

РОДИННЕ СВЯТО У 5 КЛАСІ «НАЙКРАЩА МАМА – МОЯ!»

Мета: Виховувати любов, повагу, чуйність, доброту, милосердя до найріднішої людини на землі – матусі.

(Святково прибрана зала, у залі зібралися матері учнів класу)

Хід заходу:

Учитель: Шановні гості, любі діти!
Дозвольте вас оповістити,
Що приготувались ми завзято
Провести мамине тут свято.

Дорогі мами, бабусі, присутні! Сьогодні ми зібралися у нашому класі, щоб привітати вас із Днем Матері, зі святом ніжності і краси... Від усієї душі бажаємо вам доброго здоров'я, великого людського щастя, злагоди і спокою, успіхів в усьому.

Учень 1: Ми старались, ми спішили
І пісні, і танці вчили.
Вірші ми вам почитаєм,
Затанцюєм, заспіваєм.

Учитель: Тож прийміть у дарунок старання ваших дітей, творчість, талант, щиру дитячу безмежну любов.

Учень 2: Дорогі наші мами,
Вас люблять всі діти!
І рідним мамочкам своїм
Шлемо ми всі привіти.

Усі учні разом: Мами наші любі, мами наші милі,
Щиро ми вітаєм вас!

Учитель: Мама, мати, матуся, ненька... Скільки тепла вміщує це слово, бо називає людину, яка завжди для нас найближча, найдорожча, найкраща, наймиліша.

Діти, а в кого з вас мама найкраща? Спробуємо довести!

Учень 3: Дорога моя матуся, добра моя ненька,
Ти у мене - найкраща, рідна, дорогенька!
Рано-вранці поспішаєш щодня на роботу.
Дякую тобі, матусю, за твою турботу.

Учень 4: Люба мамочко моя, я тебе вітаю,
І не тільки в день святковий успіхів бажаю.

Учень 5: Будь завжди, матусю рідна, весела, щаслива,
Ти ж у мене – найкраща, добра і вродлива.

Учениця 1: Ні, моя матуся рідна – найкраща у світі,
Молода і дуже гарна. Як вишня у цвіті.

Учениця 2: А моя матуся гарна, як калинка,
В неї чорні брови, губи, як малинка.

Учениця 3: А моя – наймиліша з усіх людей ненька!
Тиха, мов голубка, щира і миленька.

Учениця 4: Чарівна моя, розумна, мамочка рідненька,
Світить, посміхається, як сонце ясненьке.

Учениця 5: Моя мама працює, на роботі поважають.
Мамо, ти моя найкраща
І нехай про це всі знають.

Учениця 6: А моя як ніжний лісовий дзвіночок!
Ніжні в неї руки, ніжний голосочок!

Учениця 7: Лагідна, ласкава мама мене любить
І зі мною грається, пестить та голубить.

Учениця 8: Моя матінка привітна,
Гарна, ніжна, як весна!
І ласкава, і тендітна,
Ніби пролісок вона.

Учениця 9: А моя матуся схожа на веселку,
Бо така чудова і така весела.

Учитель: То чия ж мама найкраща?

Усі діти разом: Моя!

Учитель: Запам'ятайте, діти: для кожної людини своя мама – найкраща, найдобріша, наймиліша. І кожна дитина бажає своїй мамі усього найкращого.

Учень 6: Ми сьогодні із піснями
Зустрічаєм свято мами.

(Учні виконують пісню Наталії Май „Пісня про матусю”)

*І Як добре, що у мене матуся рідна є,
Вона мене голубить і жаліє.
І знов весна приходить, і сонечко встає,*

Бо так любити тільки мама вміє.

*До мами пригорнуся, неначе пташеня.
Люблю тебе, матусенько моя.*

Приспів:

*Я по хмаринці білій босоніж пробіжусь
І у далекі далі задивлюсь, задивлюсь,
Мамі посміхнуся, і відійдуть жалі,
Щоб була матуся в діток всіх на землі.*

*2. Як добре, що весною буяє первоцвіт,
І журавлі додому повертають.
Як добре, що матуся зі мною стільки літ
Від бід усіх мене оберігає.*

*До мами пригорнуся, неначе пташеня.
Люблю тебе, матусенько моя.*

Приспів.

Учитель: Діти, погляньте навколо себе. Ваші мами сьогодні чарівні, як весна. Їхні посмішки зігрівають ваші серця, як тепле, весняне сонечко землю. Бо мама – це справжнє, єдине сонечко для кожної дитини.

Учениця: А ще привітати сьогодні наших мам прийшли джентльмени. Отже, надаємо їм слово.

Учень 1: Із святом мам дорогих ми вітаєм,
Усмішок море вам посилаєм.

Учень 2: Красуні наші, як весна сама,
Найкращі, наймиліші,
Ніде таких нема!

Учень 3: Спасибі вам і за роботу,
За руки ваші і турботу,

Учень 4: За те, що вдома повсякчас
Ви так піклуєтесь про нас.

Учень 5: Просимо пробачення у вас, найдорожчі,
Завинили ми в житті не раз.

Учень 6: І сльозинку образи змахнули
Ви від прикрого слова не раз.

Учень 7: За ваші заплакані очі,
За ваші недоспані ночі,
За всі турботи й жалі –
Уклін вам низький до землі!

(Всі учні кланяються матерям)

Учениця: Діти знають свій талант
Весело співати.
Тож дозвольте, рідні, вам
Частівки подарувати.

(Учні виконують частівки)

Приготуйте свої вушка!
Ми даруємо частушки!

Колектив наш чоловічий
Готував частівки сам,
Щоб всміхнулися обличчя
Наших кращих в світі мам.

Я для мами так старався,
Шість „дванадцять” получив,
А мій гудзик відірвався,
То я сам його пришив.

Та хіба це допомога?
Я для мами посуд мив!
Потім вимив ще підлогу –
Всіх сусідів затопив!

Я для мами теж трудився,
У тазок води налив.
Наш будильник запилився,
То я з милом його мив!

Наймиліші, найдобріші,
Дуже любимо ми вас,
А тепер ловіть скоріше
Поцілуночки від нас!

Учениця: Для любих мам ми зараз виконаємо танок.

(Діти виконують танок)

Учень: А зараз дівчата виконують частівки.

(Дівчатка виконують частівки)

Ось послушайте нас,
Ми порадуємо вас,
Веселими, бідовими,
Частівочками новими.

Катя мамі помагала
І на кухні прибирала.

Так посуду вона мила,
Що тарілки перебила.

Ми салат сьогодні з братом
Готували мамі в свято.
Коли котик скуштував,
Цілий день і ніч нявчав.

Ой сьогодні в мамі свято,
І на кухні у нас тато.
Тато так обід зварив,
Мало кухні не спалив.

У частівки є початок,
У частівки є кінець.
Хто прийшов сьогодні слухать,
Тому скажем: „Молодець!”

Учитель: Жартівливі гуморески виконають для присутніх учні нашого класу.
(Учні у ролях виконують гуморески)

Викрутився

Учитель у класі питає Миколу:
- Чому ти два дні не приходив у школу?
- Та я позавчора ішов через річку,
Крізь лід провалився в холодну водичку.
Весь день після того лежав і хворів,
А мама аж двох привела лікарів...
- Так тож позавчора... А де був учора?
- А вчора, якраз біля вашого двору,
До школи йдучи, я з лікарем стрівся.
Ну, думаю, вчитель наш
Теж провалився!

Хто кричав?

Йшов з лікарні Гнат селом.
А дружки й спитали:
- Що, брат, боляче було,
Коли зуба рвали?
- Ні, - хлопчина їм сказав, -
Не дуже боліло.
- А чого ж ти так горлав
В лікаря щосили?
- Так то ж лікар заволав,
Бо я став брикаться.

Йому щипці поламав
І – вкусив за пальця

Мовчи, глуха, менше гріха

- Ганнусю, подай-но, будь ласка, солі, - просить мати. Дівчина сидить і мовчить.

- Дай-но сіль, будь ласка! – повторює мама. Мовчанка.
- Чому ти не озиваєшся? Тобі ж кажу!
- А хіба ти не бачиш, що я не чую?! – озвалася нарешті Ганнуса.

Модна зачіска

Нашу Нату не впізнати -
Модна зачіска у Нати,
Дивна зачіска нова:
Розкуйовджене волосся
На всі боки піднялося,
Мов копиця голова.
Ната в класі йде до парти,
А навколо сміх і жарти:
- Звідки зачіски нові? –
Посміхнувся Боря хитро.
- Це, мабуть, від того вітру,
Що у неї в голові!

Слухняна

- Чи ж можна так, Людмило?
Всі чисто цукерки поїла!
Ну хоч би одну, моя мила,
На завтра собі залишила!
- Ти ж, мамцю, навчала, що діти
Повинні завжди пам'ятати:
Що можна сьогодні зробити –
На завтра не слід залишати.

Учень: Я із святом усіх мам вітаю
І хорошу пісню з друзями заспіваю.

(Учні виконують пісню „Єдина в світі”)

*І. Ти для мене, наче сонце в квітні,
Зігріваєш лагідним теплом.
Хай для тебе сад і поле квітне,
Хай для тебе сходять зорі над селом.
Приспів:
Мамо рідна, терпелива й гарна,
Ти єдина в світі,
Ти – мій оберіг.
Мамо рідна, добра і кохана,*

*В світ мені відкрила тисячі доріг.
2. Добрі очі, ніжні, променисті
Заблукати в світі не дадуть.
Хай тебе, матусю моя рідна,
І біда, і горе завжди обійдуть.*

Приспів.

Учень: Танцюй, весняна вулице,
Веселе дзень-зелень!
Ви знаєте? Ви чули це?
Сьогодні мамин день!

Учениця: Для вас танок „Полька”.

(Учні виконують танок)

Учитель: Шановні наші мами!

Наше свято наближається до закінчення. Я вас також вітаю із святом весни, святом матері. Бажаю здоров'я, щастя, достатку, сонячної долі! Хай ваші діти завжди приносять вам тільки радість!

Хай рікою щастя ллється,
Хай в сім'ї добро ведеться!
Хай живуть у серці почуття високі,
Хай дарує доля сто щасливих років!

Учень 1: Ми співали, танцювали,
Радість вам подарували.

Учениця 1: Хочемо, щоб цвіли матусі,
Як весняний цвіт.

Учень 2: Щоб жили у мирі
Ви багато літ.

Учениця 2: Мами любі, дорогі.
В цей святковий для вас час
Ми, хороші ваші дітки
Від душі вітаєм вас.

Учень 3: А тепер бажаєм вам,
Нашим любим матусям.
Сонця, радості і щастя,
Хай удача буде вам.

Учениця 3: І спасибі вам за те,
Що для нас знайшли ви час.
А тепер ми дружно скажем:
«До побачення! Вже час!»

Гошина Ю.А.,
вчитель англійської та німецької мов
Криворізька гімназія 91
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ВИХОВНИЙ ЗАХІД ДО ДНЯ ПРАВ ДИТИНИ «ПИШАЮСЬ ТИМ, ЩО Я ЛЮДИНА»

Мета: ознайомити учнів з міжнародними стандартами прав дитини: Декларацією прав дитини, Конвенцією ООН про права дитини, продовжити формування правових знань, виховування громадянських рис та переконань, дотримання законів України; виховувати почуття гідності, чуйності, доброти, любов до людей та природи.

Обладнання: мультимедійна дошка, плакати з правами дитини, плакати зі статтями з Декларації прав дитини

Хід заходу (Відео №1 – Головне у світі – наші діти)

Учень 1: Кожна людина неповторна!

Учень 2: Кожен з нас — особистість!

Учень 3: І саме такої людини, як ви, немає на землі і не може бути!

Учень 4: Кожна людина є єдиною та унікальною.

Учень 5: Ти знаєш, що ти — людина?

Ти знаєш про це чи ні?

Усмішка твоя — єдина,

Очі твої — одні.

Учень 6: Більше тебе не буде

Завтра на цій землі.

Інші ходитимуть люди,

Інші кохатимуть люди —

Добрі, ласкаві і злі.

Учень 7: Сьогодні усе для тебе:

Озера, гаї, степи.

І жити спішити треба,

Кохати спішити треба —

Гляди ж, не проспи.

Учень 1: Бо ти на землі — Людина,

Учень 2: І хочеш того чи ні —

Учень 3: Усмішка твоя — єдина,

Учень 4: Мука твоя — єдина.

Очі твої — одні.

Ведучий 1: Ми можемо розмовляти по-різному, думати і висловлюватися по-різному, мирно жити, іноді сперечатися, але завжди повинні пам'ятати, що всі люди на землі мають однакові права від народження.

Учень 5: Дано всім дітям права щасливо й творчо жити -
Картини малювати, хоровод водити,
Співати гарно, вправно танцювати,
Усе це за бажанням кожен може обирати.

Учень 6: Із вірою в Бога ми маєм зростати
Про це хочу я вам усім нагадати,
Хай молиться кожен, до церкви хай ходить.
І совість, й сумління його не підводить.

Учень 7: Живи з собою в злагоді і мирі,
Не заздри людям і не проклинай.
Хай буде радість, щастя у квартирі,
Люби батьків своїх, не ображай.

Учень 8: Не зневажай, зла не бажай нікому,
Ділись останнім і добро твори.
Будь справедливим, чесним будь в усьому
І щире слово людям говори.

Учень 9: Бо в добрім слові є тепло і ласка.
У світлім серці є любов свята.
А в мудрості, запам'ятай, будь ласка
І криється та істина свята,

Учень 10: Яка людьми нас робить в цьому світі
З душею чистою, мов сонця промінець,
То й будеш ти, як сонечко в зеніті,
І всі печалі зійдуть нанівець!

Ведучий 1: Прошло не одне тисячоліття, коли людство зрозуміло істину і нарешті прийняло закони, які оберігатимуть дитину - найбільше наше багатство.

Ведуча 2: А чи ви знаєте, що в стародавній Спарті слабких, кволих дітей кидали із скелі в прірву, вважаючи, що з них не виростуть сильні і здорові воїни. В часи кріпацтва дітей насильно відбирали у матерів і продавали, наче річ.

Ведучий 1: В різні епохи неоднаково дивилися на виховання і догляд за дітьми. Аж у 17-18 ст. на дітей, нарешті, починають звертати увагу - шиють

дитячий одяг, створюють дитячі іграшки, пишуть дитячі книги, дитячі пісні та музику.

Ведуча 2: "А хіба раніше діти не мали одягу, іграшок? - спитаєте ви". Та не мали. Дитина носила довгу сорочку, а коли виростала - одяг, як у дорослих. У середньовічній Німеччині слово дитина було синонімом слова "дурень". Знаємо, що дітям було нелегко, не було законів, які б оберігали їхнє життя.

Ведучий 1: Аж у 1924 р. У м. Женеві було прийнято Декларацію прав дитини.

1959 р. розроблена і втілена в життя нова Декларація прав дитини. А 1989 р. у Нью-Йорку всі прогресивні країни світу підписалися під Конвенцією прав дитини. В 1991 р. Україна приєдналася до Конвенції. В 1993 р. в м. Києві створено Всеукраїнський комітет захисту дітей.

Згідно з Конвенцією Україна у квітні 2001 р. прийняла Закон про охорону дитинства.

Відео 2. (Конвенція про права дитини)

Ведуча 2: Сьогодні всіх вас ми до себе запросили,

Щоб ознайомити з Конвенцією прав дитини.

Усі статті засвоїли ми гарно,
щоб донести до вас їх вправно!

(учні виходять по черзі з плакатами статей Конвенції ООН про права дитини)

Учень 1: Не меркнуть зорі, йдуть у небуття,
Бо мають право вік світити
Я маю право на життя,
Я гідно мушу жити.

Дитиною вважається людина
віком до 18 років

Конвенція ООН
про права дитини
Ст. 1

Якщо тобі не виповнилося
18 років, ти вважаєшся
дитиною. Ти ще ростеш
ходиш до школи, одним словом
формуєшся фізично й духовно.

Учень 2: На чисту воду і на хліб духмяний
Я маю право раз і на завжди
Всім дітям достатнє харчування
Потрібне, щоб здоровими росли

Всі діти мають право
на повноцінне харчування

Конвенція ООН
про права дитини
Ст. 27

Кожна дитина має
право на рівень життя,
необхідний для її фізичного,
розумового, духовного,
соціального розвитку, батьки
несуть відповідальність за
забезпечення необхідного рівня
життя дитини. Держава ж
створює відповідні умови для
реалізації цієї відповідальності.

Учень 3: Бувають у житті моменти,
Коли тебе біля твого ж будинку
Образити дорослий може
І лячно стане, аж до п'ят.

Учень 4: Що ж від народження нам дається?
Та залишається із нами на довге життя?
Кожній дитині ім'я надається,
За це будьте вдячні своїм же батькам!

Учень 5: Що дитині треба?
Дім, красивий, білий
І, як світлий образ,
Мама погляд добрий
Й батька дорогого
Чути добре слово.
Ще дитині треба
Неба голубого!

Учень 6: Я маю право на здоров'я, охорону
Яка б не трапилась біда,
Щоби завжди в моєму домі –
Спокійною була моя сім'я.

Учень 7: В школі всіх наук джерела
Зібрані зі всього світу
Обіцяю добре вчитись!
Я маю право на освіту!

Всі діти мають
право на освіту

Конвенція ООН
про права дитини
Ст. 26, 29

Дитина має право на освіту, і обов'язок держави - забезпечити доступну для кожної дитини безкоштовну обов'язкову початкову освіту та заохотити її до отримання середньої освіти.

Учень 8: Гарно ж бути нам дітьми
Все робити можемо ми,
Можна грати у футбол,
Волейбол та баскетбол,
Можна гарно малювати
Та з батьками відпочивати!

Всі діти мають право
на відпочинок

Конвенція ООН
про права дитини
Ст. 31

Діти мають право на відпочинок, дозволя та участь у культурному та творчому житті.

Учень 9: Знають всі, що ображати,
бити, навіть викрадати
Дозволу закон не дасть!
Кожний знайде покарання,
Відповідно до статті!

Діти не повинні стати
жертвами насильства

Конвенція ООН
про права дитини
Ст. 19, 37

Держава захищає дітей від фізичного пошкодження з боку батьків або інших осіб, жодна дитина не може бути піддана катуванню, знущанню, незаконному арешту або позбавленню волі.

Учень 10: Незалежно хто ти є,
Африканець чи індус,
Українець чи австрієць,
Пам'ятати мусиш ти
Свій народ й свої права!!!

Всі діти є рівними
у своїх правах

Конвенція ООН
про права дитини
Ст. 2

Всі діти, незалежно від походження, кольору шкіри, національності, статі, мови є рівними в своїх правах.

Ведучий 1: Дитина потребує особливої охорони і піклування як до, так і після народження. Дитина – це вічна музика, і слухати її потрібно вміти.

1. Ми - діти світу. Хто б не були наші батьки, де б не жили і в що б ми не вірили, поведіться з нами як з рівними. Ми гідні того, щоб отримати все найкраще з того що може дати світ.

2. Захищайте нас, щоб ми мали змогу рости гідно і вільно.

3. Нехай у нас буде ім'я і земля, яку ми можемо називати своєю.

4. Ми не повинні мерзнути, і в нас має бути дах над головою. Забезпечте нас їжею та місцем для ігор. Якщо захворіємо, то нам необхідний догляд.

5. Якщо у нас є проблеми у фізичному чи розумовому розвитку, ви ще більше турбуйтеся про нас і виховуйте наші потреби.

6. Дайте нам змогу жити в сім'ї. Якщо сім'я не може піклуватися про нас, то візьміть нас до себе.

7. Добре навчайте нас, щоб ми могли бути щасливими і плідно прожили життя. Але дайте змогу нам гратися, щоб ми самі навчалися.

8. Хай у важку годину ми будемо першими, кому ви допоможете. Майбутнє світу залежить від нас.

9. Захистіть нас від жорстокості й від тих, хто з нами погано поводить.

10. Ростіть нас в умовах терпимості, свободи і любові. Коли виростемо, ми також гарантуємо мир і розуміння між народами.

Ведучий 1: Наша найближча мета – знайти, визначити і зайняти своє місце у суспільстві.

Ведучий 2 : Саме ми – частинка суспільства, і наскільки гармонійним буде співіснування залежить, переважно, від нас як особистості. Однак запам'ятайте: поряд з нами проживають люди, які також мають права. Тому реалізовувати свої права, не порушуючи при цьому прав та інтересів інших, – це своєрідне мистецтво.

Ведучий 1: Народна мудрість каже: «Якого ставлення бажаєш до себе – так стався і до інших», «Що посієш – те й пожнеш», «Людина - коваль свого щастя», «Життя прожити – не поле перейти». І ці вислови не потребують доказів, оскільки перевірені століттями.

Ведучий 2: Найважливіші для людини та суспільства є відносини, які упорядковані нормами права, тобто нормами, записаними в законах.

Знати свої права – значить уже наполовину володіти ними.

(Учні по черзі виходять з плакатами статей з Декларації прав дитини)

Учень 1: Право на життя та розвиток – головне право людини. (Стаття 6).

Учень 2: Право на особисте життя. (Стаття 16)

Учень 3: Право дитини знати своїх батьків, право на піклування та можливість виховуватись у сім'ї. (Статті 7-9)

Учень 4: Право на свободу думки, совісті, релігії та поглядів. (Статті 12-14)

Учень 5: Право на доступ до інформації. (Стаття 17)

Учень 6: Відповідальність батьків за виховання дитини. (Стаття 18)

Учень 7: Права дитини сироти. (Статті 20,21)

Учень 8: Право на отримання освіти. (Статті 28,29)

Учень 9: Право на захист від незаконного вживання наркотичних засобів та психотропних речовин. (Стаття 33)

Учень 10: Права дитини, яка порушила законодавство. (Стаття 40)

Учень 11: Право на індивідуальність. (Статті 7,8)

ВІРШ «ПИШАЮСЬ ТИМ, ЩО Я ЛЮДИНА...»

(автор: Галина Несмашна)

Учень 1: Пишаюсь тим, що я людина,

Що маю розум, почуття,

Що неповторна і єдина

І маю право на життя!

Учень 2: Пишаюсь тим, що я любити можу,

Своє добро у білий світ нести

І що несу свою життєву ношу

Лише для віри, світла, доброти.

Учень 3: Прожити хочу я життя в любові,

Бо це вона нам душі окриляє

І робить нас людьми, і в кожному слові

На вірний шлях заблудші душі направляє.

Учень 4: Нам всім потрібно вірити й любити,

Надіятись і думати про те,

Що треба нам своє життя прожити

З любов'ю в серці, з вірою в святе.

Учень 5: Без цього нам на світі не прожити,

Бо лиш добро тримає білий світ,

Нам треба ближнього немов себе любити,

Тоді не буде ні війни, ні бід.

Учень 6: Я вірю, що прийдуть такі часи,

Коли не буде ворожнечі й зла

І забувають квітами сади

Й серця людей розквітнуть від добра!

Учень 7: Усі ми люди й гордо це звучить,

Нас всіх єднає віра у життя,

Ми мріємо, щоб краще стало жить

І щоб настало світле майбуття.

Учень 8: Та щоб не сталося – пам'ятай, що ти – людина!

Що маєш розум і найкращі почуття,

Що неповторна та – єдина,

Що маєш горде право на життя!!!

(усі разом)

Хочеш людиною справжньою стати,

Наші закони навчись поважати,

Навчись їх виконувати завжди і всюди,
Тоді і тебе поважатимуть люди!

Ведучий 1: Життєвий досвід не тільки свідчить, а й вчить: не буде дітей – не буде держави. Діти – дзеркало будь-якої держави, вони її майбутнє. Ось чому надзвичайно важливим є щоденно вживати всіх заходів щодо впровадження і дотримання Конвенції ООН. Для цього її потрібно знати, розуміти проголошені в ній права і підтримувати, брати активну участь у перетворенні їх в реальність.

Відео 3 (Кліп про Україну)

Виконання пісні разом: Мир без війни (Open Kids)

Что-то в мире случилось такое,
Сердце стало у всех ледяное,
О любви и мечте забываем
И все чаще близких теряем
За идею слепую не близкую нам.

Мы не слышим и спорим друг с другом,
Но опомнись и протяни руку.
Ведь не важно какого-то ты цвета,
На каком ты конце планеты,
Ведь для нас для всех Земля одна.

Припев :

Дети всей Земли, если б ваши сны,
Мир наш изменить смогли.
Жили, что б не врозь,
Небо что б без слез, в мире без войны.
Предательства и вины,
Мы все изменить должны, должны.

Если будем мы в светлое верить,
Станет в мире немножко добрее.
Мы не будем жалеть со слезами,
Будут в дома папы и мамы
И все дети счастливее станут чуть - чуть.

Припев :

Люди всей Земли, будь те же детьми,
Что б мир изменить смогли.
Жили что б не врозь,
Небо что б без слез, в мире без войны
Предательства и вины,
Мы все изменить должны, должны.

Люди на Землі, будьте же дітьми,
Щоб світ змінити теж змогли.

Жили разом скрізь,
Небо щоб без сліз, в світі без війни.

People on the Earth, keep your souls unclosed
Change the world i`m begging please
Hide away your fears,
Skies without a tears, living lasting peace

Без страха и без вины,
Мы все изменить должны.
Этот мир без войны...

Заключна частина

Ведучий 2: Дякуємо за увагу та бажаємо кожному з вас не лише знати свої права, але й виконувати свої обов'язки! Будьте гідними своєї держави!!!!

Відео 4 : Перлина - Україна

Література

1. <https://www.youtube.com/watch?v=dO4TU8taamo> (Головне у світі – наші діти)
2. <https://www.youtube.com/watch?v=ewwyvNYj5Vk> (Конвенція про права дитини)
3. <https://www.youtube.com/watch?v=dO4TU8taamo> (Кліп про Україну)
4. <https://www.youtube.com/watch?v=lvNTebhLPZE> (Перлина-Україна)
5. <http://virchi.pp.net.ua/publ/413-1-0-13419> (вірш Галини Несмашної «Пишаюсь тим, що я людина»)

Лупиніс М.З.,
вчитель української мови і літератури
Кальненського ЗЗСО I – III ст.
Козівської селищної ради
с. Кальне, Тернопільська область, Україна

ВИХОВНИЙ ЗАХІД З ЕЛЕМЕНТАМИ ТРЕНІНГУ «МОЄ ЗДОРОВ'Я – У МОЇХ РУКАХ»

Аудиторія: учні 7 – 8 класів.

Очікувані результати

Після цього заходу учні зможуть:

- розуміти складники поняття «здоров'я», «здоровий спосіб життя»;
- усвідомити важливість здоров'я, визначати його залежність від різних факторів;
- замислитися над власним здоров'ям, його резервами та прагненням його берегти.

Епіграф заходу: «Люди не вмирають – вони вбивають самі себе» (Сенека).

Обладнання: виставка літератури з теми, Біблія, малюнок силуету людини, дерева без листя, але з добре розгалуженим корінням, прислів'я про здоров'я (кожне розрізане на дві частини), стрілки зі словами «Незбалансоване харчування», «Хвороби», «Наркотики», «Алкоголь», «Паління», «Стреси», «Погані стосунки з людьми», «Байдужість до себе», «Нехтування гігієною», «Забруднене довкілля», «Спорт», «Додержання норм гігієни», «Доброзичливість», «Вчасне лікування», «Рациональне харчування», «Екологія душі», «Чисте довкілля»).

Хід заходу

Учитель. Чи ставили ви собі питання: «Хто я?». Спробуйте відповісти зараз.

(Учні відповідають. Стікери із записаними відповідями розміщують навколо зображення силуету людини.)

Так, кожен з нас людина, ота неповторна особистість, про яку

В. Симоненко писав:

Ти знаєш, що ти – Людина?

Ти знаєш про це, чи ні?

Усмішка твоя єдина,

Очі твої одні.

Перед кожним стеляться вузькі стежини і широкі дороги, йдучи якими, ми намагаємося здійснити свої мрії. У різний наш вік вони, звичайно, різні. І чим тривалішою буде життєва мандрівка, тим більше зможемо зробити, зреалізувати своїх задумів. Адже призначення людини на землі – творити добро, залишити слід не тільки у вигляді дитячої стопи на сходах будівлі.

- А яку мрію обираєте ви?

(Мотивуючи свій вибір, учні називають одну мрію із запропонованих: «Багатство», «Подорожі», «Модний одяг», «Вишукана їжа», «Здоров'я», «Впливові друзі», «Успішна робота»).

У всі часи люди особливу увагу звертали на цей безцінний скарб - здоров'я, піклувалися про нього, винаходили все нові й нові ліки від хвороб і способи міцнити свій організм та залишитися бадьорими на довгі роки. Вже в сиву давнину з'явився такий чудовий вислів: «Здоров'я – це не все, але все без здоров'я – ніщо».

В Українській Хартії вільної людини, яка була укладена, щоби висловити бачення життєвих орієнтирів та дати поштовх до об'єднання всіх людей, які хочуть доброго і гідного життя Україні і навколо неї, зазначено, що наріжними каменями цього документу серед інших думок є такі: відповідальність за своє життя, а, отже його успіх, добробут і щастя нікому не може бути переданою; ми несемо відповідальність самі за себе; мораль і

духовні цінності не можуть бути відкладеними на завтра – вони завжди потрібні сьогодні.

Ось чому нинішня наша розмова є актуальною і потрібною.

- Ви почуваєте себе здоровими? Чому ви так вважаєте?

Звернімося до визначення терміну здоров'я Всесвітньою організацією охорони здоров'я. Це стан повного фізичного, духовного та соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб чи фізичних вад.

Складові здоров'я

Фізична складова	Соціальна складова	Психічна складова	Духовна складова
Добре працюють усі органи; людина нормально розвивається і не хворіє	Доброзичливі стосунки між людьми; гарні побутові умови, що сприяють зміцненню здоров'я	Людина позитивно оцінює себе та інших; уміє долати невдачі, поводить як господар свого життя	Людина відчуває красу навколишнього світу; чинить справедливо, живе з почуттям любові та відповідальності, прагне стати кращою

Уявімо, що наше здоров'я – це могутнє дерево, яке розгалуженим корінням вросло у землю, а широкою кроною тягнеться до сонця, щоб дати щедрий урожай. Земля – це генетичні дані, які кожен отримує при народженні. На них ми вплинути не можемо. Але від нашого здоров'я залежить, яких дітей народимо ми. Подумаймо, що завадить дереву жити, зазеленіти? Які вітри, які блискавиці загрожують?

«Мозковий штурм».

Учні вибирають із запропонованих слів на стрілках потрібні і розміщують навколо дерева.

(Незбалансоване харчування, хвороби, наркотики, алкоголь, паління, стреси, погані стосунки з людьми, байдужість до себе, нехтування гігієною, забруднене довкілля.)

Учитель. Сьогодні ми допоможемо самі собі, позбавивши впливу цих руйнівних стріл наше дерево життя.

Сценка.

Ведучий. Запрошуємо вас у страшну казку із щасливим, але ще не завершеним кінцем.

(На підвищенні сидить Володар Зла весь у чорному.)

Володар Зла. Агов! Слуги мої вірні! Ходіть-но до мене.

(Танцюючи якийсь незрозумілий танець з некоординованими рухами, прибігають Нікотин, Алкоголь, Наркотик. Низько кланяються і стають з гордо піднятими головами.)

Володар Зла. Щось важко мені дихати стало. Чи не ледарюєте, бува?

Нікотин. О наш володарю! Трудимося з раннього ранку до пізньої ночі. Майже 70 тисяч. Стільки людей щороку йде із життя. Я поражаю легені, серце, гортань, нервову систему. 85% померлих від раку легенів – курці; 25 % померлих від інфаркту міокарда – курці. У 40 років інфаркт мають насамперед курці.

Алкоголь. До мене прилучаються нині діти в 11,5 років, а до повноліття спиртні напої практично відомі всій молоді. Я поражаю найперше діяльність нервової системи, головний мозок, печінку, серце, судини, нирки, шлунок. Хіба цього мало, Володарю Зла, щоб настало твоє царство– царство хворих, байдужих та озлоблених людей!

Наркотик. О, претендую на першість серед моїх побратимів, на визнання, на нагороду від тебе, наш повелителю. Я маю агентів, які допомагають увійти в довіру до молодих людей. Вживаючи мене, вони звикають, і розвивається наркоманія – захворювання, при якому психічний та фізичний стан, самопочуття, настрої цілком залежать від моєї присутності в організмі. Якщо мене нема розвивається синдром залежності – дуже тяжкий стан, який супроводжується судомою, сильними болями у м'язах і внутрішніх органах. Під моєю дією нервові клітини «згоряють», різко знижуються захисні функції організму. Хіба можуть мої підопічні мріяти, крім зустрічі зі мною!

Володар Зла. Ти працюєш чудово! Ви молодці. Я радію, що це покоління, яке прийняло вас у своє життя, не може здійснювати свої мрії, творити нове життя, не зможе народити здорових дітей. Тоді нарешті настане моє царство – царство Темряви і Зла.

(Всі радіють аплодуючи. Виходять четверо хлопців. Виконують кілька спортивних вправ. Беруть з «троном» Володаря Зла і виносять. За ними втікають Нікотин, Алкоголь і Наркотик.)

Хлопці (повернувшись):

- Ми хочемо мати привабливий зовнішній вигляд!
- Ми хочемо вільно дихати і віддавати тепло своїх сердець іншим!
- Ми хочемо розвивати мислення, засвоювати нову інформацію і пам'ятати все, що вчили!

Ми просто хочемо бути здоровими! Тому приймаємо здоровий спосіб життя.

Разом:

Тому викинули зі свого життя тютюн, алкоголь і наркотики і займаємося спортом.

(Забирають від «дерева життя» стрілки із цими словами. Прикріплюють стрілку «Спорт». Проводять фізкультпаузу.)

Фізкультпауза

Крутити руками в плечових суглобах з максимальною амплітудою.

Згинати хребет з боку в бік.

Закинути одну руку. Потім другу за голову так, щоб торкнутися протилежної лопатки.

Крутити тулубом праворуч – ліворуч з максимальним об'ємом рухів.

Стоячи, піднімати по чергово ноги, зігнуті в коліні, притискаючи їх до живота.

Присідати, не відриваючи п'яток від підлоги.

Робота в групах. Вправа «Що не так?»

Ці молоді люди ідуть на вечір відпочинку. Надворі пізня холодна осінь. Термометр показує -2. Що ви їм порадите?

(Дівчина одягнена у джинсах із заниженою талією, короткій куртці, «блискавка» якої не затягнута до кінця, тому видно декольте шифонові блузки. На голові в дівчини пов'язка.

Хлопець у зимовій шапці, теплій куртці, з-під якої видно в'язаний джемпер. На шії теплий шарф.)

Ось ще одна гостя.

(Заходить дівчина. Дістає мобільний телефон із нагрудної кишені сорочки)

Дівчина.

Ох! Який жах – залишилася тільки одна риска на індикаторі заряду. Це дрібниця. Під'єднаю шнур. Мушу дізнатися, яку обнову придбала Оля – я ж її подруга *(імітує розмову, дивиться на годинник)*. О-го-о-о! 20 хвилин проговорили, а я ще не розповіла тобі, Олю, про свої враження від перегляду нового фільму. Що, не можеш більше говорити? От нахаба зухвала, а я тебе подругою вважала.

(Коментар щодо одягу юнака і дівчини: одяг повинен бути зручним і відповідати погоднім умовам.

Коментар щодо дівчини з телефоном: гострої потреби говорити по мобільному в дівчини не було; розмова була надто довгою; носити мобільний телефон краще в сумці або в руці, але не в кишенях; не можна говорити по ньому, коли індикатор заряду становить одну риску; дівчина не керує своїми емоціями, ображає подругу, безпідставно звинувачуючи її.)

(Представники груп забирають від дерева стрілки «Погані стосунки з людьми», «Байдужість до себе», «Нехтування гігієною», замість них прикріплюють «Додержання норм гігієни», «Доброзичливість»).

Учитель.

Погляньмо на наше дерево. Які ще стріли несуть загрозу його росту? Зараз спробуємо своїми знаннями знищити стрілу «Незбалансоване харчування».

Гра «Міф чи дійсність?»

1. Сніданок треба заслужити.

Ні, снідати необхідно

2. Солодка газована вода – це корисний напій.

Ні, вона містить багато цукру, окрім того штучні барвники, консерванти.

3. М'ясо їсти – здоров'ю шкодити.

Ні. Воно – джерело повноцінного білка, вітамінів, кровотворних мінеральних речовин.

4. Головне джерело йоду – морська капуста.

Так.

5. Крабові палички – корисний морепродукт.

Ні. Вони містять відходи рибних продуктів, барвники і консерванти.

6. Варення – запас вітамінів на зиму.

Ні. Під час кип'ятіння, а потім тривалого зберігання більшість вітамінів руйнується.

(Учень, який дав найбільше правильних відповідей, знімає стрілку «Незбалансоване харчування» і прикріплює «Раціональне харчування»).

Учитель.

Як уже говорилося, наш народ з давніх-давен звертав особливу увагу на здоров'я, піклувався про нього. Свідченням цього є влучні повчання – українські прислів'я.

Робота в парах. Вправа «З'єднай прислів'я».

(Кожен учень отримує аркуш із записаною частиною прислів'я.

Завдання: знайти другу його частину, пояснити зміст прислів'я.)

Бережи одяг, поки новий - а здоров'я, поки молодий.

Здоров'я дорожче, ніж золото.

Здоров'я не купиш - його розум дарує.

Як нема сили, то й світ немилий.

Весела думка - половина здоров'я.

Не в міру їси - здоров'я не проси.

Без здоров'я ніщо людині не миле.

Краще пильнуватися, ніж без кінця лікуватися.

Здоров'я маємо – не дбаємо, а втративши – плачемо.

В здоровому тілі - здоровий дух.

(Учні знімають стрілки зі словами, що шкодять здоров'ю. Прикріплюють стрілки «Вчасне лікування», «Екологія душі», « Чисте довкілля»).

Учитель.

Звернімо увагу на таблицю «Складові здоров'я» і пригадаймо, у чому суть його духовної складової.

Інсценізація притчі «Про двох вовків»

Хлопчик. Дідусю, навчи мене, як жити, щоб бути щасливим і робити такими інших.

Дідусь. Кожна людина протягом життя веде внутрішню боротьбу. Так виходить тому, що всередині нас живе два вовки.

Хлопчик. (здивовано). Як це – два вовки?

Дідусь(розважливо). Один з них — Зло. Це страх, гнів, заздрість, образа, гординя, жадібність, его, підлість, гордовитість, жаль і почуття провини. Але інший вовк – це добро, радість, мир, любов, надія, милосердя, щедрість, істина і віра!

Хлопчик (замислився і схвильовано запитує). Дідусю, а який з цих вовків перемагає?

Дідусь (усміхаючись, пригортає хлопчика до себе). Завжди перемагає той вовк, якого ти годуєш.

Учитель.

Звичайно, наше фізичне здоров'я не буде повноцінним, якщо не будемо старатися бути добрішими, не навчимося розуміти і любити безумовною любов'ю, не навчимося керувати своїми емоціями. Якщо людина чимось стривожена, панікує, то знижується захисна реакція організму і приходить хвороба.

Одним із джерел, у якому можемо знайти «рецепти для підгодовування Білого вовка» є Біблія – Книга книг.

(Учні знаходять у Біблії і зачитують відповідні місця: **Мк 4:35-40** (страх), **2 Кор.9:6-9** (щедрість), **Мт 22:36-39** (любов до ближнього), **1Кор.13:4-7**(любов)).

Учитель.

Слова, записані на стрілках, є складовими здорового способу життя –системи поведінки людини, яка охоплює культуру руху (рухова активність без примусу), харчування, взаємин, творчу активність, високоморальне ставлення до довкілля, інших людей, до самих себе; це захоплення, любов до рідних, а також бажання творити добро.

Як бачимо, наше дерево здоров'я росте під благодатними впливами, і тому на ньому вже зазеленіли листочки – все те, чого можете досягти при доброму здоров'ї.

(Учні на зелених листочках записують одним словом свою мрію і прикріплюють на гілки дерева).

Рефлексія.

Я зрозумів ...

Я сьогодні переконався...

(кожен з нас може скерувати себе на здоровий спосіб життя; потрібно більш відповідально ставитися до свого здоров'я; добре здоров'я допоможе досягати омріяних висот, реалізовувати й вдосконалювати себе).

Мені найбільше сподобалося ...

Олешко О.А.,

вчитель початкових класів
Стуфчинецької ЗОШ І-ІІІ ступенів
Лісовогринівецької сільської ради
Хмельницька область, Україна

РОЗРОБКА ЗАХОДУ НА ТЕМУ: «ЯКБИ Я БУВ ГОЛОВНИМ...»

Мета: розширити знання дітей про керуючі посади, їх роль у житті. Стимулювати появу інтересу дітей до керуючих посад. Виховувати любов і повагу до людей, почуття громадського обов'язку.

Хід заняття

I. Вступна частина.

Робота над епіграфом: Якщо ви вдало оберете роботу і вкладете в неї всю свою душу, то щастя саме відшукає вас.

К. Ушинський

- Як ви розумієте ці слова? (відповіді дітей).

- А чи працюєте ви тепер?

Так, правильно, ваша праця хоча маленька, але це вже праця.

Ви можете витерти пилюку, полити квіти, помити посуд, сходити в магазин — це пока що домашня праця. Але вона вам допоможе краще жити, бути самостійними. І сьогодні ми з вами поговоримо про те “Якби ви стали головними?”

II. Основна частина.

Вибір професії.

Обираючи професію, треба пам'ятати, що здійснити цей відповідальний крок треба свідомо, враховуючи свої нахили та здібності, особисті та громадські інтереси. Значення професії в житті людини залежить не стільки від характеру роботи, скільки як до нього ставиться сама людина, наскільки професія відповідає її запитам і можливостям.

Кажуть, що вибір професії — це друге народження людини. Від того, наскільки вірно ви оберете свій життєвий шлях, залежить яке місце в суспільстві ви будете займати.

Кожна професія — це велика відповідальність. І сьогодні ми з вами поговоримо про керуючі професії.

1) Директор школи керує навчально-виховним процесом, видає накази по школі, проводить наради, стежить за санітарно-гігієнічними вимогами. Він є самою головною і відповідальною людиною в школі.

2) Директор магазину відповідає за якість товару, складає договори про його доставку.

3) Директор заводу несе також велику відповідальність: технічні умови, складає договори з іншими підприємствами.

4) Президент країни несе відповідальність взагалі за всю нашу країну, за її рівень розвитку.

Але для цього всього треба дуже багато працювати. На перший погляд, така людина нічого не робить. Тільки керує та наказує, але це потрібно робити розумно і правильно.

Як бачите, праця — основа людського життя.

“ Хто не працює, той не їсть” - каже народне прислів'я. І чим плідніше людина працює, тим досконаліші творіння її розуму і рук.

- А якщо бути на керівній посаді, то взагалі ще більше потрібно прикласти зусиль, бо треба вміти не тільки давати розумні поради і накази, а й вміти працювати з людьми, розуміти кожного і поважати, вміти вислухати чийось думку.

А зараз ми проведемо з вами невеличке тестування:

1. Якби тобі довелося вибрати товариша, чому ти віддав би перевагу?

а) успішності у навчанні	в) модним і крутим речам
б) зовнішньому вигляді	г) доброті і лагідності

2. Перед тобою 4 завдання, яке ти вибереш?

а) найлегше	в) важче
б) середньої трудності	г) найважче

3. Як ти ставишся до лідерства у взаєминах товаришів?

- а) я за рівноправність
- б) якщо друг сильніший-він сучасний лідер
- в) я не заперечую, щоб мною керував розумніший
- г) краще самому бути лідером

- Щоденно ми спілкуємось із людьми: рідними, близькими, однокласниками... і від того, як ставляться до нас люди, залежить щасливі ми чи ні.

Поваги заслуговує людина, якщо вона особистість. Що це означає?

- Так — це високе почуття гідності, повага до людського в людині. Це розумна людина.

- А ким ви хочете бути? Чому?

III. Заключна частина.

Якщо хочете, щоб вас поважали- формуйте себе, займайтесь самовихованням, щоб стати особистістю.

“ У людини все повинно бути прекрасним” - сказав видатний письменник. Це і зовнішній вигляд, і думки, і слова, і вчинки.

Але для цього потрібно багато працювати, це насамперед — гарно вчитися.

СЕКЦІЯ 2.

ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИХОВНИХ АСПЕКТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА (СТАТТІ, ТЕЗИ, МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ІН.)

Сорока Т.Г.,

учитель української мови та літератури,
зарубіжної літератури

Стецьківський ЗЗСО I-III ступенів СМР

с. Стецьківка, Сумський район, Сумська область, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНИХ АСПЕКТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Розвиток системи освіти – одне з першочергових завдань держави. Реформування освіти – це крок до розвитку, адже за рахунок змінних процесів можна досягати суттєвих результатів у майбутньому, долаючи проблеми теперішнього.

В умовах кризового сьогодення важливим аспектом національної стратегії розвитку сучасної української освіти є виховання, а саме: формування гідності, свободи й відповідальності, національної свідомості здобувачів освіти. Суттєву роль у даному питанні відіграє діяльність класного керівника, який транслює власні світоглядні позиції, переконання та цінності в освітнє середовище.

Гуманізація, відкритість освіти, дотримання принципу дитиноцентризму сьогодні дозволяють класним керівникам орієнтуватися не лише на інтелектуальну сферу учнів, а й на особистісну в більшій мірі, створюючи всі умови для гармонізації їх усебічного розвитку.

Актуальність дослідження.

Нова освітня модель спрямована на те, щоб відповідати запитам постіндустріального суспільства, долати замкненість, орієнтуватися, перш за все, на особистість та її потреби. Класний керівник сприяє забезпеченню найблагоприємніших умов гармонізації особистісного становлення учня, ствердження його життєвих цілей.

Особливості діяльності педагогів, зокрема класного керівника, у сфері освіти досліджували вітчизняні вчені В. Сухомлинський та А. Макаренко. Вагомий внесок у педагогіку освіти внесли дослідження та наукові напрацювання М. Рожкова, М. Болдирєва, І. Дружиніної, Н. Петрова, Г. Щукіна, М. Ярмаченка, Ю. Алфєрової, С. Бреуса, Є. Смірнєвої, І. Бєха, С. Воронової, Г. Щукіної та інших науковців. Дослідники розглядали питання

методів організації виховної роботи класного керівника, визначення його функцій, цілей, задач, психолого-педагогічні засади функціонування класного колективу, особливостей становлення особистості та інше.

Мета статті: дослідити особливості виховних аспектів у діяльності класного керівника в умовах реформування освіти.

Виклад основного матеріалу. У сучасному закладі загальної середньої освіти вчитель виконує дві соціальні ролі: учитель-предметник та вчитель-наставник (класний керівник). Функції першого спрямовані на розвиток інтелектуальної сфери учнів, формування і розвиток вмінь, навичок, засвоєння інформації, відпрацювання отриманих знань. Класний керівник сприяє формуванню емоційно-вольової, поведінкової та когнітивної сфер особистості, орієнтуючись на внутрішні потреби учнів, їх світоглядні позиції та ціннісні орієнтації.

Класний керівник – це педагогічний працівник, який здійснює навчально – виховну роботу в довіреному йому класі. Саме він забезпечує організацію освітнього процесу в класі, допомагає спрямовувати роботу інших педагогів стосовно класного колективу, є сполучною ланкою в системі взаємодії «діти-батьки-педагоги-адміністрація закладу». Класний керівник має всі необхідні інструменти та ресурси для соціального захисту учнів, організації позаурочної роботи класу відповідно нових освітніх стандартів [5]. Він є не лише педагогом-вихователем. Класний керівник постійно підтримує та транслює новітні освітні тенденції, а це означає, що він знаходиться в постійному саморозвитку, працює над підвищенням власної професійної кваліфікації, самовдосконалюється, долаючи можливі труднощі, пов'язані з професійною діяльністю.

На сьогоднішній день ставлення до ролі класного керівника самих вчителів є досить неоднозначним. Формальний підхід до власних обов'язків, дефіцит часу, великий об'єм роботи, можливі труднощі у взаємодії з будь-яким учасником освітнього процесу може привести до неналежного ставлення стосовно класного керівництва, імітації діяльності, недобросовісного виконання виховних обов'язків [3].

Тому головним є ставлення самого вчителя до ролі класного керівника, забезпечення адміністрацією комфортних умов для виконання ним посадових обов'язків, сприяння його саморозвитку, використання методу заохочення.

В умовах реформування освіти діяльність класного керівника є надзвичайно важливим елементом у системі загальної середньої освіти, а тому він має розуміти, як встановлювати контакт, будувати відповідальні взаємовідносини, орієнтуватися на особистість дитини, її сильні сторони, надаючи при цьому перевагу свободі творчого шляху.

Так, науково-практичну цінність несуть завдання класного керівника, визначені І. М. Рибальченко:

- 1) спостереження за індивідуальним розвитком учня, сприяння створенню оптимальних умов для всебічного розвитку його особистості;
- 2) дослідження цінностей, інтересів, нахилів учня задля здійснення успішної професійної орієнтації стосовно дитини та діяльності, де б вона мала успіх;
- 3) залучення дітей до суспільно-цінної діяльності шляхом організації індивідуальної чи колективної діяльності;
- 4) максимальне сприяння дотриманню прав і свобод дітей;
- 5) забезпечення соціалізації учнів шляхом створення відповідного класного колективу як середовища виховання і розвитку;
- 6) сприяння організації взаємин, а також співпраці всіх учасників виховного процесу [7].

Визначаючи цілі та завдання виховання, класний керівник має врахувати особливості розвитку, світогляду дітей сьогодення. Учений Л.П.Омельченко визначає ряд відмінностей дітей минулого століття в порівнянні з двадцять першим:

- 1) високий рівень поінформованості сучасних дітей у різноманітних галузях знань. Так, поруч із цим існує суперечливість отриманої інформації, хаотичність, перенасиченість негативної інформації, що відповідно впливає на психофізичний стан учнів;
- 2) умови функціонування сучасного суспільства, засоби масової інформації сприяють формуванню незалежності школярів, а поруч з тим і самовпевненості та демонстративним проявам поведінки;
- 3) екологічні катаклізми, предметні перенавантаження, соціальні проблеми, понаднормове перебування в інтернет-просторі спричиняють погіршення фізичного здоров'я здобувачів освіти;
- 4) батьки не приділяють відповідного часу для виховання своїх дітей, займаючись побудовою власної кар'єри чи вирішенням інших питань [4; 2].

Надзвичайно актуальним у сучасних реаліях освіти є питання роботи класного керівника з сім'ями учнів. Сім'я не є замкненим простором, але, на жаль, спостерігаються часті випадки «політики невтручання», коли педагогічні працівники повністю самоусуваються від взаємодії із сім'ями. Тому важливо організовувати роботу з батьками дітей різновікових груп, із різним типом соціального неблагополуччя, формувати психолого-педагогічну культуру всіх членів родини, ураховуючи сучасні інновації педагогіки, формуючи «відповідальне батьківство».

Сучасні освітні тенденції мають свої особливості, що задають відповідний темп та надають нову «форму» класному керівництву, розвивають ідею співробітництва [1]. Так, ми визначаємо нові норми, стандарти сфер розвитку особистості, забезпечуючи вищий рівень розвитку, творчі шляхи,

самореалізацію. Таким чином, учень в освітньому процесі має можливість набути більш «вільних» форм взаємодії у системі «людина-світ» [6].

Проте впровадження нових педагогічних інновацій в освітнє середовище не є безболісним явищем. Освітня практика показує, що здолати професійні стереотипи, страх перед новим, невизначеністю викликають гальмівні процеси в освітян. Не всі вчителі, зокрема класні керівники, відповідно освоюють інноваційні технології. Темп освоєння – повільний, а практичне застосування малоефективне. Традиційні підходи в освітньому процесі створюють бар'єри до освоєння нового, а старі методи роботи знаходять своє широке застосування.

Однак нові виклики життя породжують нові форми пристосування. Так, пандемія коронавірусу змусила знайти інакші способи взаємодії та навчання. Тепер дистанційна освіта – це нова можливість розвитку особистості, навчання та виховання на відстані. Убачаємо в ній переваги для організації ефективної діяльності вчителя-наставника.

Висновки. Особливості діяльності класного керівника в умовах реформування освіти полягає в побудові змістовно нових стосунків з учнями, створенню сприятливого безпечного освітнього середовища для максимально всебічного розвитку кожної дитини. Класний керівник сьогодні має забезпечувати особистісний підхід, упроваджувати педагогіку партнерства, будувати довірливі стосунки з сім'ями та адміністрацією закладу. Необхідно орієнтуватися не лише на результат навчання, а й на освітній процес, у якому школярі можуть максимально розкритися, пізнати власні сильні сторони, віднайти подальший особистісний і професійний шлях.

Література

1. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества: [книга для учителя] / Ш. А. Амонашвили. – К.: «Освіта», 1991. – 111 с.
2. Загребельна О.З досвіду організації роботи класного керівника сучасної школи / О. Загребельна // Гуманізація навчально-виховного процесу: [збірник наукових праць] / [за заг. ред. проф. В. І. Сипченка]. – Слов'янськ: СДПУ, 2011. – Вип. LV. – Ч. III. – С. 221–226.
3. Класному керівнику: створення й розвиток колективу класу/ [уклад. А. Г. Дербеньова, А. В. Кунцевська]. – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 191 с.
4. Омельченко Л.П. Настільна книга класного керівника/ Л. П. Омельченко. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 288 с.
5. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти // Інформаційний збірник МОН України. – 2000. – № 22. – С. 3–7.

6. Підласий І. П. Продуктивний педагог: [настільна книга вчителя (1-7 розділи)] / І. П. Підласий. – Х.: Вид. група «Основа», 2010. – 360 с.
7. Рибальченко І.М. Вас призначено класним керівником / І. М. Рибальченко. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 192 с.

Лаговська Є.О.,
студентка 2 курсу, фізико-математичний факультет
Криворізький державний педагогічний університет
Науковий керівник: к. психол. н. Дрібас С.А.
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ФОРМАТУ НАВЧАННЯ В ШКОЛАХ ЧЕРЕЗ ЗАГРОЗУ ПОШИРЕННЯ COVID-19

Дистанційне навчання на сьогоднішній момент одна з форм навчання, що найбільш інтенсивно розвивається і все більш поширюється. Дистанційне навчання можна розглядати як навчання з відривом, коли вчитель і учень розділені просторово, а навчальні процедури здійснюються за допомогою інформаційних і телекомунікаційних технологій.

Через таку різку зміну процесу здобуття освіти, різні компанії запровадили своє навчання щодо пристосування до дистанційного життя. У багатьох, дистанційне навчання підмінюється самоосвітою. Так, запропоновані за електронними підручниками самостійне вивчення матеріалу, передбачає підсумковий контроль учня з автоматизованими тестами, з автоматичним оцінюванням. Контакт із викладачем зведений до мінімуму.

Як приклад можна навести одну з компаній ІТ, яка отримала багато негативних відгуків, через те, що проводила заняття з «навчання» вчителів по використанню вільного програмного забезпечення в освітньому процесі. Від власне дистанційного навчання там залишився лише авторизований вхід до системи навчання. Далі пропонувалося читати з екрана комп'ютера певний текст, потім вибирати правильну відповідь із кількох, після чого знову читати та знову вибирати відповіді. З метою контролю «дистанційного навчання» приїжджали робітники центру і роздавали набори аркушів, в яких необхідно було відзначати галочками правильні відповіді. Потім, через деякий час були надіслані сертифікати, що підтверджують навчання «в дистанційному режимі». На всіх етапах навчання, контакт із викладачем був відсутній, навчання не передбачало самостійної практики, творчої діяльності, вирішення нестандартних проблем [9]. Отже, власне дистанційним навчанням, можна вважати тільки такий вид навчання, який передбачає постійну систематичну взаємодію вчителя та учнів.

У сучасних дослідженнях, присвячених викладанню, дедалі більше уваги приділяється аспекту взаємин між учителем та учнем. Оскільки якість

цих взаємовідносин є одним із найважливіших чинників, що впливають на ефективність навчання та успішність учнів. Адже навчання – це передусім питання взаємовідносин.

Чи береться учень за нелегкі запитання або передчасно здається, чи погоджується займатися над трудомісткими темами, чи виходить у нього заздалегідь забути про втому, чи нервує його сусід по парті – все це багато в чому залежить від взаємин з учителем. У свою чергу, репутація педагога та його відкритість впливають на його власне почуття задоволеності від роботи. Те, як наставник справляється з різними учнями, чи приносить викладання йому радість навіть через десятиліття – все це дуже залежить від того, чи подобаються йому працювати з дітьми, у всій їхній незрілості, з їхніми перевагами та недоліками [6, с. 234].

У відносинах між викладачем і учнем приховується секрет успіху вивчення та задоволення від роботи, їм приділяється мало уваги протягом підготовки педагогів. Якість взаємин не є чимось накресленим або раз і назавжди даним. Розвитку та сприяння взаємовідносин можна навчитися.

Учням необхідний вчитель як певний зрілий помічник у навчанні: вони хочуть, щоб їх приймали як різних особистостей, підтримували і спрямовували. Це, зокрема, може виражатися в тому, що вчитель захоплюється своїми вихованцями та цінує кожного з них, він підтримує роботу учнів та ставить уточнюючі питання, знає потужні та неміцні сторони кожного учня і, відповідно, розпізнає чи схвалює їх; за межами класної кімнати вчитель та учень можуть спілкуватися на особисті теми; вчитель стежить за життям класу, може припускати своїх помилок, не сердиться і не принижує учнів. Все це впливає на рівень взаємодії у формулі вчитель-учень [16, с. 149-152].

Отже, тоді виникає закономірне питання: як вчитель може привернути увагу учня та надихнути його до навчання в умовах дистанційної освіти.

Основною ідеологією для педагогів за умов довгого карантину є «Без паніки». Вчителям, в першу чергу, рекомендовано [14] написати собі установку про те, за яким принципом вони організують викладання у своєму класі. Навмисна і серйозна робота вчителя при дистанційному навчанні прямо позначиться на роботі учня. Потрібно буде не лише подавати тренувальні матеріали школярам, а й допомагати та моніторити успішність. Для дітей це такий самий незвичайний вид діяльності, як і для педагогів.

Також дуже важливим є обрати вчителю найзручніший інструмент взаємодії з учнями. Наприклад: ClassDojo, Google Classroom, група в Viber або Facebook.

За результатами опитування у блозі батьків [3], найефективнішою платформою є ClassDojo [10]. Батькам та дітям подобається в цій платформі те, що тут головним є гейміфікація навчання. Кожен учень отримає аватарку як монстрика. Завдання монстрика – збирати бали за завдання. За кожне вчитель надає школяру певну кількість балів. На час дистанційної роботи можна розробити цікавий економічний марафон: оголосити, що за місяць

кожен монстрик повинен зібрати 300 «креативників» (валюту в балах). Як тільки вчитель привласнив бали, учень отримує на аватарку зелене коло та «+10», «+5». За невиконання дедлайнів та завдань вчитель навпаки може знімати з учня «креативники» — тоді навколо його аватарки спалахне червоне коло з написами «-10», «-15». Тому монстрику доведеться виконати ще якісь завдання, щоб перекрити негативний баланс.

Ще один великий плюс - до цієї системи можна через посилання приєднати і батьків. Вони повинні завантажити програму на телефон і ввести код від вчителя. Знову ж таки, через класних керівників пересилаються посилання для батьків, щоб ті бачили в «Класі» лише свою дитину та її результати, а також стрічку із завданнями та всіма коментарями. Саме так батьки зможуть відстежити успішність дитини під час дистанційного навчання в динаміці.

Але не завжди діти мають доступ до інтернету, особливо коли йдеться про сільську місцевість. Школярів, які не мають можливості користуватися інтернет-зв'язком, потрібно забезпечити класичними стандартними завданнями з підручників, роздатковими матеріалами. Співпрацю з учнями потрібно організувати так, щоб їх зацікавити. Спробуйте формат «Поставте три запитання вчителю». Якщо учень читає параграф і щось незрозуміло, він прописує це у файлі.

Також одним із прикладів [11] зближення вчителями з учнями та покращення розуміння теми є необхідність у створенні онлайн-розмови для неформального спілкування з учнями. Такі чати дуже ефективні. Там можна організувати творчі мозкові штурми, обмінюватись посиланнями на цікаві публікації тощо. А учні зможуть обмінюватись досвідом, вивчити інтереси та захоплення одне одного. Тим не менш, у таких чатах потрібно одразу встановити певні правила, які не можна порушувати. Наприклад, не ображати одне одного, не використовувати нецензурну лексику тощо.

Під час опитування для новин [11], виявилось, що дітей зацікавила ідея, перед онлайн-заняттями організувати «онлайн-кафе» - влаштувати прямий ефір за чашкою чаю або кави та поговорити. Розмова може бути на вільну тему, щоб усі відпочили та налаштувалися на навчання. Це допоможе створити дружню атмосферу у класі.

За дослідженням «Мабуть навчання» [5] науковця Джона Хетті, він стверджує, що порівняно із середнім показником прогресу в навчанні без використання цифрових технологій, результат від навчання з використанням цифрових технологій дещо нижчий середнього. Головне значення, на думку дослідника, мають не засоби вивчення та ресурси, а ступінь причетності учнів до установчого ходу та імпульс, який дає викладач для фундаментального вивчення матеріалу. Дійсно неважливо, чи кожен учень має свій ноутбук, втім навіть застосування при передній роботі на занятті інтерактивних тренувальних відео виявляється дійсно потрібним. На уроках з предметів наукового циклу також можна позначити більш необхідну складову, ніж

застосування інформаційних технологій, але вони дозволяють оперативніше вирішувати своєрідні викладацькі теми.

Результати опитування [2, с. 34], отримані Міністерством цифрової трансформації України, свідчать, що 37,9 % українців у віці 18–70 років мають цифрові навички на рівні нижче середнього, ще 15,1 % взагалі не володіють ними. Таким чином, 53 % населення України за методологією оцінки цифрових навичок, яка застосовується Європейською комісією, знаходяться нижче позначки «середній рівень».

Література

1. Алевтина Лотоцька, Світлана Ройз // Форум. *Методичні рекомендації для шкіл під час дистанційного навчання*, Українська правда 2007-2020 рр, Київ.
2. Аналітичний центр Київського університету Бориса Грінченка // Освіт аналітика. Київ, 2020 р. – С. 34.
3. Блог батьків, Вінниця // 2021 р. URL: <https://vezha.ua/tse-velykyj-vyklyk-dlya-batkiv-yak-karantyn-zminyv-navchannya-shkolyariv/>
4. Видавничий центр «Ненудний сад». *Православний портал благодійності* // Опитування вчителів українських шкіл щодо дистанційної освіти та їх методів викладання матеріалу онлайн, Україна, 2014 р.
5. Дослідження. *Видиме навчання* // розроблене Джоном Хетті // Про введення інформаційних технологій у навчання дітей, це тільки переваги. Англія, 2009/2017 р.
6. Драйкурс Рудольф. *Психологія у класі*. Німеччина, 2009 р. – С. 234.
7. Журнал. *Magazin Sprache*, випуск №13 // Аксель Кроммер, Німеччина, 2020 р.
8. Журнал. *Нижегородской образование*, №1, 2011 р. – С. 24-25.
9. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Колективна монографія. *Екстерне дистанційне навчання в Україні*. Харків, 2020 р. – С. 7.
10. Методичні рекомендації. *Організація дистанційного навчання в школі* // Міжнародний фонд відродження; Міністерство освіти та науки України. ГО «Смарт освіта», Україна, 2020 р.
11. Новини 24 TV // про методи проведення занять під час онлайн навчання; Україна, 13 вересня 2020 р.
12. Новини, *Україна-ІНФО* // Соціологічне опитування, Мережеве видання, Україна, 2013-2021 рр.
13. Олександр Елькін. Засновник та натхненник спільноти відповідального вчительства «EdCamp Ukraine» // Інтерв'ю. Київ, 2018 р.
14. *Освіторія* // Global Teacher Prize Ukraine, Юрій Гайдученко. Україна, 2020 р.
15. Фельтен Міхаель, спільно з Ельзбет Штерн. *Ефективне викладання. Як отримувати користь від педагогічних досліджень у повсякденному шкільному житті*, Німеччина, 2012 р. – С. 34.

16. Фельтен Міхаель. *Тільки помічник у навчанні? Дурниця, учитель! Хвала управлінню заняттям.* Німеччина, 2006 р. – С. 149-152.

Подольнюк В.,

студентка

Криворізький державний педагогічний університет

Науковий керівник: Дрібас С.А.

кандидат психологічних наук

Криворізький державний педагогічний університет

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН СТРАШОКЛАСНИКІВ - АБІТУРІЄНТІВ

На початку 2020 року наша країна зіткнулася з несподіваною для всього населення ситуацією у всіх сферах. В березні 2020 року влада України запровадила карантин у зв'язку з пандемією COVID – 19, що обернулося для кожного з нас своєрідним викликом, який змінив наше життя. Велика кількість населення почала хворіти на невідому хворобу, люди почали панікувати, адже всі ми потрапили у небуття. Прояв дискомфортних змін під час введення карантинних заходів спостерігається у порушеннях психоемоційного стану на основі негативних емоцій, що призвели до проблем у фізичній та соціальній сферах повсякденного життя. Втрата друзів, близьких та рідних, відсутність фізичного контакту між людьми та поширення негативної інформації в мережі Інтернет стали головними чинниками у виникненні порушень психічного здоров'я.

Дана подія стала потужним поштовхом у розвитку не тільки ІТ – сфери, а й в освіті. Міністерство освіти та науки вирішило запровадити новітню форму навчання – дистанційну, яка мала в собі великий акцент на інтернет-ресурсах та комп'ютерній техніці, розвитку інтерактивних впроваджень на уроках, та застосування соціальних мереж, месенджерів задля надання завдань учням, адже в системі організації освіти вчителями відбувся збій. Зазначені зміни в освіті та повсякденному житті сприяють збільшенню кількості нервозів серед дітей різновікової категорії та проявам психічних розладів так, як деякі з них мають низьку нервово-психічну стійкість. Частіше зустрічаються випадки, що більшість підлітків не можуть швидко або зовсім адаптуватися до нового способу життя, що супроводжується посиленням неадекватної оцінки власного психічного стану.

Вплив карантину на населення не залишився обійденим. Серед людей почалося спостерігатися неконтрольований страх, страх відносно ризику захворювання COVID – 19, невпевненість у майбутньому, тривожність. Причинами таких проявів стала соціальна ізоляція. Схильними до психічних розладів є люди котрі перехворіли на коронавірусну хворобу, з ментальними порушеннями, люди котрі мають проблеми з заробітною платнею, підлітки та

люди похилого віку. Дана хвороба призводить окрім психічних розладів, а й до дистресу та дезадаптації [8].

На основі практичного аналізу дослідження та теоретичного наукової літератури виявити особливості впливу пандемії COVID – 19 на психоемоційний стан старшокласників - абітурієнтів.

Кожного року під час вступної компанії випускники шкіл потерпають сильного стресу, а з ними й батьки. Проявами такого стресу є занепокоєння щодо неможливості вступу до бажаного університету. Окрім стресу абітурієнти мають тривогу ще на передодні зовнішнього незалежного оцінювання, яка супроводжується протягом тестування, адже воно призводить до нервово – психічного напруження. Саме тривога є головним чинником, що викликає стресовість, яка проявляється на таких рівнях, як: психоемоційний, інтелектуальний та поведінковий.

COVID – 19 змінив життя не тільки дорослих, а й дітей, підлітків. Прояв дискомфорту змін під час введення карантинних заходів спостерігається у порушеннях психоемоційного стану на основі негативних емоцій. З настанням пандемії у всіх міста нашої країни було впроваджено велику кількість карантинних заходів таких, як: дотримання соціальної дистанції, масковий режим, які змінили режим звичного способу життя та все це підкріпило стрес школярів, майбутніх студентів рівнем тривожності та страхом невідомості (перед невідомістю).

Дана неочікувана подія супроводжувалася зростанням актуальності проблеми, адже учні потребували у психологічній допомозі, але психологи, як і вчителі постали у незвичній ситуації та незнанням правильного підходу в онлайн роботі зі школярами [3, с. 365]. За даними міжнародної організації ЮНІСЕФ можна прослідкувати те, що з настанням пандемії вплив на психічне здоров'я дітей залишається суттєвим [4], адже психічні розлади у підлітків залишалися на рівні зростання [7]. Так, як з виникненням COVID – 19 у світі, який супроводжувався карантинами, більшість дітей позбулися можливості навчатися. Саме порушення режиму навчання та відпочинку, турбота про здоров'я змушує багатьох підлітків відчувати страх, порушення у харчуванні, суїцидальні нахили [7], гнів та тривогу за своє майбутнє, панічні атаки в наслідок сімейних конфліктів, безпеку власну та своєї родини [5, с. 23], а також виникненням відчуття агресії, депресії (рис.1).

■ Суїцидальні нахили ■ Депресія ■ Тривога ■ Порушення в харчуванні ■ Панічні атаки

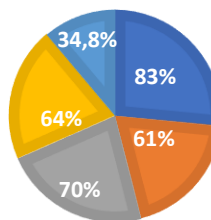
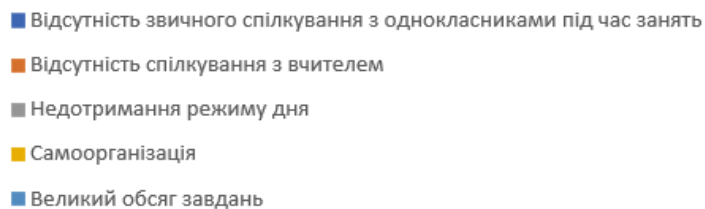

Рис. 1

12 березня 2020 рік став днем – «точкою відліку» для учнів шкіл під час першого локдауну. Найбільше ця дата запам'яталася учням старшого віку, адже в них переповнювали позитивні емоції та почуття, тому що більша частина сприйняла це як раніше впроваджені або додаткові весняні канікули чи онлайн - гра, а деякі як жарт. Час минав, але діти не розуміли до кінця що все ж таки трапилося та що буде далі. Коли вже учні шкіл зрозуміли, що в країні вводять карантин, то спостерігалася так звана полярна реакція зі сторони дітей різновікової категорії. Оскільки учні молодшої школи є вразливими, адже через те, що вони не можуть бачитись та проводити час з друзями вони мають такий фактор як розплакатися, а учні старшої школи засмутились. Внаслідок таких обставин кожна десята дитина нашої країни перебувала в пригніченому стані. Саме адаптація до дистанційної форми навчання спричиняє підвищення рівня стресу та понадурочної роботи. Також треба враховувати такий чинник як наслідки коронавірусної хвороби, що можуть призвести до виникнення депресії, безсоння та підвищення рівню тривожності [1, с. 27], погіршення пам'яті, складнощі з концентрацією й головний біль, дезорієнтація.

Минав час, але проблема не вирішувалася, учні шкіл набували завдяки навчанню «онлайн» досвіду у самоорганізації, розподілі часу та самодисципліні, а також великий обсяг завдань, але більшій частині самоорганізація не вдавалася. Важливим фактором для підлітків є згуртованість. На основі невдачі відбувалося коливання власного настрою, роздратованість, почуття напруги, а також рефлексували, що й спостерігається у поглядах на ситуації та зацікавленостях. Також під час карантину учні

старшої школи потерпали дефіциту у спілкуванні з встановленням контакту на відстані (рис. 2).

Слід зазначити, що учнів старшої школи відчували зміни у собі. Адже час пандемії та дистанційне навчання змусило відчувати їх у самому собі. Вони провели самоспостереження та помітили, що відбувалися зміни не тільки в настроях, але й роздумували стосовно власних поглядів і виникненням зацікавленості у діях, що приносять задоволення, таких, як: творчість,

відеоігри, спорт [5, с. 47]. Також у підлітки почали помічати за собою тривогу та переживання, внаслідок зростання лінощів, легкої спокуси прогуляти урок та зниження рівня мотивації до навчання.

Що стосується абітурієнтів, для кожного з них зовнішнє незалежне оцінювання є стресом. Особливо напруженим для підлітків є ранок перед екзаменом, яке може перерости в перехвилювання на самому іспиті. Наслідком першого локдауну є те, що більшість випускників шкіл «провалили» або відмовилися від ЗНО – 2020, що призвело до зменшення кількості абітурієнтів при вступі у ВНЗ. Такі показники спричинені тим, що було приділено малу кількість уваги, попри його значну важливість, адже кожен з учнів має власну психологічну особливість та психоактивні рушії. Адже, будь - який іспит для учня завжди є невеликою стресовою ситуацією, що супроводжується різними проявами [6, с. 55]. Саме зазначена вище традиційна форма тестування спрямована на перевірку в першу чергу не тільки знань набутих впродовж навчання в школі, а й пізнання якостей пам'яті, мислення та здатності бути спокійним і впевненим у собі. Важливим фактором є те, що будь - який психологічний стрес перешкоджає швидкому та правильному вибору, викликає невпевненість (рис. 3), плутанину та певний когнітивний дисонанс.

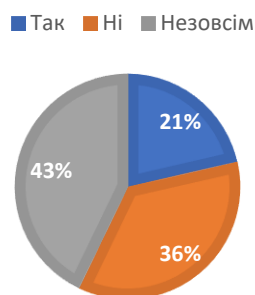

Рис. 3.

Адже 11 класники повинні були змінювати форми і методи підготовки до іспиту та навчання, а також міжособистісного спілкування. До важливих факторів впливу карантину на підлітків в період пандемії COVID – 19 слід віднести те, що деякі з них сприйняли як додаткові довгі канікули не звертаючи увагу на те, що наближаються іспити, та проблеми з самостійним контролем часу, самостійним навчанням, організації більш зручного та ефективнішого графіка в режимі дня. Вже під час другого локдауну у 2021 році, де була залучена змішана форма навчання були виправлені недоліки задля запобігання таких наслідків, що спостерігалися під час вступної компанії 2020 року. Адже учні відчули розгубленість під час тестування.

Новий навчальний рік 2020-2021 мав такі ознаки як: залежність від адаптованої здатності молодого покоління переходити на вищий рівень індивідуального розвитку, самооцінки, впевненості та усвідомлення власних здібностей для збільшення позицій у житті. Наслідком того, що учні шкіл перебували в режимі постійного переходу з «онлайн» в «офлайн» та навпаки стало похитнення чіткого відчуття поняття навчального процесу. Адже під час

навчання вдома зростає рівень хвилювання відносно іспиту, що призводить до майбутніх негативних результатів.

Література

1. Гозак С., Єлізарова О., Станкевич Т., Дюба Н, Парац А., Лебединець Л. Вплив дистанційного навчання школярів 1–11 класів під час пандемії COVID-19 на їх психоемоційний стан. 2020. С. 27 - 32
2. Duan L, Shao X, Wang Y, Huang Y, Miao J, Yang X, Zhu G. An investigation of mental health status of children and adolescents in china during the outbreak of COVID-19. J Affect Disord. 2020 Oct 1;275:112-118. doi: 10.1016/j.jad.2020.06.029
3. Романовська Д. Д., Мінтянська Р. І. Особливості психологічного супроводу освітнього процесу в умовах пандемії COVID-19. Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2021. Випуск 1 (48) С. 365 – 370
4. Юнісеф: Негативний вплив COVID – 19 на психічне здоров'я дітей та молоді – це лише вершина айсберга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/impact-covid-19-poor-mental-health-children-and-young-people-tip-iceberg>
5. Полек Т., Саніна Т., Соболев Ю. Вплив пандемії COVID - 19 на щоденні практики дитинства 2021 С. 81
6. Дудина Б. В., Строганова Г. М. Психологічні умови підготовки старшокласників до ЗНО з української мови під час змішаного навчання. Major Achievements in Science and Education: Conference Proceedings of the 1st International Conference, October 15, 2021. Stockholm, Sweden, Primedia elaunch LLC, p. 73. С. 53 - 61
- 7.

Рябуха А.Я.,

вчитель географії, заступник директора з ВР

Розівський ОЗЗСО I-III ступенів

смт. Розівка, Пологівський р-н, Запорізька обл., Україна

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

«Навчаючи – учись,

Навчаючись твори,

У процесі творчості – навчай!»

Україна, як і ряд інших країн світу, переживає найважчий період – пандемію COVID-19. Більшості з нас розуміє, що настав час, коли ми маємо змінити наше звичне життя.

У традиційному навчанні – увага акцентувалася на запам'ятовуванні і відтворенні інформації, у нових умовах – виникла потреба розвитку творчого (продуктивного) мислення учня, формування його комунікативних умінь та практичної підготовки до активної життєдіяльності у постійно мінливому соціальному середовищі. Поряд із традиційними методами почали широко використовувати інноваційні, які активізують енергію учнів та направляють її в потрібне русло. Інноваційні методи роботи, створюють умови для розвитку і саморозвитку особистості учня. Тому, сьогодні нагальною постає потреба широкого упровадження інновацій у виховний процес.

Термін «інновація» [1] походить від латинської мови і в перекладі означає «оновлення, новина, змінювання» – це введення нового в цілі, зміст, методи і форми навчання і виховання, в організацію діяльності класного керівника. Під інноваціями у вихованні розуміють процес створення, поширення нових засобів (нововведень) для роз'яснення тих педагогічних проблем, які досі вирішувались по-іншому, а також результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних розв'язань різноманітних педагогічних проблем: оригінальні виховні ідеї, нові виховні технології, форми і методи виховання.

Поряд з поняттям інновації у вихованні вживається термін «інноваційні виховні технології», спрямовані на розвиток духовних здібностей учнів як вирішальних для розвитку ціннісної системи людини.

У своїй роботі наш педагогічний колектив використовує **інтерактивні технології**, які передбачають моделювання життєвих ситуацій, спільне вирішення проблеми на основі обліку обставин та відповідної ситуації. Серед них:

- технологія виховання духовної культури;
- технологія інтегрованого виховання;
- технологія розвивального виховання;
- технологія виховання успішної особистості;
- технологія роботи вчителя-вихователя;
- технології супроводу та «Педагогічна підтримка»;
- технологія виховання рольовими іграми;
- технологія виховання та розвитку за інтересами [2].

Варто зауважити, що визначені технології не застосовуються окремо у виховному процесі, а існують у взаємодії, що підвищує організацію життєдіяльності колективу, пропаганду моральних цінностей, пошук та виконання корисних справ, збагачення знаннями про рідний край, національну культуру. Головне – це діяльність, спрямована на розвиток творчих здібностей, виховання патріотичних та інтернаціональних почуттів, формування вмінь і навичок толерантного спілкування, стимулювання пізнавального інтересу до мови, історії, літератури, культури.

Мета інноваційного виховання спрямована на розвиток особистості, проектування і становлення унікального образу його життєдіяльності,

зацікавленості кожного у виявленні свого життєвого досвіду, прояву своєї індивідуальності.

Головною рушійною силою інноваційної виховної діяльності є класний керівник. Класний керівник — центр виховного процесу. Це нитка, яка зв'язує в одне ціле дитину, вчителя-предметника, батьків, громадськість. На мою думку, класний керівник — універсальна особистість. Це і вихователь, і психолог, і соціальний педагог, і педагог-організатор.

Класний керівник повинен мати мудрість учителя, відповідальність старшого товариша, доброту матері та строгість батька. Адже дуже часто трапляється, що всі спогади про школу так чи інакше пов'язані з іменем класного керівника. Якщо ця людина поєднує в собі якості педагога, вихователя, психотерапевта, то саме до нього звертаються учні зі своїми радощами і смутками, саме він допомагає розв'язати конфлікти з батьками і педагогами, його посвячують в дитячі таємниці.

Гарним класним керівником стати нелегко. Проте ним може стати кожен учитель, який при наявності високих моральних якостей наполегливо працює над собою, сумлінно ставиться до дорученої справи. Школярі часто згадують трудові справи, захоплюючі екскурсії та походи, шкільні вечори та веселі новорічні ялинки, яскраві доповіді й гарячі диспути. Не забуваються й задушевні бесіди з класним керівником, його дружню підтримку у важку хвилину.

Кожна дитина — індивід, особистість, що формується впродовж свого життя різними чинниками. Одним із цих чинників є школа. Однolітки, друзі, вчителі — це той світ, де дитина вчиться бути собою, розвивається, шліфує свої життєво-необхідні принципи та поняття. Добре, коли в цей час поряд з дитиною, яка підіймається по власних сходинках успіху, йде творчий, активний, розумний вчитель.

В чому полягає моя методологічна позиція класного керівника? В роботі вважаю головним забезпечення розвитку особистості кожної дитини, її творчого потенціалу. Відносини з дітьми будує на принципах співробітництва, співтворчості і пам'ятаю, що вчитель може допомогти дітям розвивати почуття прекрасного, пробудити творчі сили.

В час інноваційних технологій, ми вчителі, повинні організувати свою роботу з урахуванням ефективності та економії часу. Усвідомлюючи, що класний керівник є для підростаючого покоління духовним посередником між суспільством і дитиною, прагну створити сприятливі умови для формування особистості, внести необхідні корективи у процес виховання, скоординувати зусилля педагогів, сім'ї, соціуму. В своїй роботі керуюсь принципом: допомогти дитині знайти свій ключ до успіху, створити умови, у яких вона розкриватиме свої здібності, творитиме своє життя, зростатиме духовно, творчо, інтелектуально й самовдосконалюватиметься.

Розуміючи важливість виховної діяльності класного керівника, відповідально виконую свої обов'язки, докладаю всіх зусиль, щоб виховання підлітків відбувалось в атмосфері добра і творчості, взаємодопомоги і взаємопо-

ваги, доброзичливості та толерантності. У своїй діяльності використовую різноманітні традиційні та інноваційні форми виховної діяльності головне, щоб вони давали бажаний результат. Серед них:

- тренінги;
- проектні технології;
- робота у творчих групах;
- акції;
- волонтерські рухи.

Виховна робота у нашому класі – цікава та різноманітна, поєднує в собі традиційні форми роботи класного керівника (години спілкування, класні збори, свята, операції, виставки-конкурси, виставки творчих робіт, відверті розмови, інтелектуальні ігри, турніри) та нетрадиційні (тренінги, проекти, фестивалі, калейдоскопи, анкети думок, пошукові ігри, акції, художні галереї та ін.).

Використання різноманітних форм роботи з дітьми на класних годинах сприяють згуртованості колективу, розвитку позитивного відношення один до одного.

Розвиток дитини, її творчого потенціалу забезпечується через активну діяльність. Залучаючи дітей до участі в різноманітних громадсько-корисних справах, я намагаюся сприяти розвитку в них громадської активності, привчати їх до дотримання шкільного режиму, єдності педагогічних вимог до учнів з боку вчителів та батьків, спрямовую свої зусилля на корисні, потрібні суспільству справи: добре вчитися, готуватися до праці, берегти природу, охороняти її багатства, турбуватися про збереження історичних пам'яток та інших культурних цінностей, зразково поводитися, допомагати людям.

Згуртуванню учнів класу в єдиний дружній колектив сприяє робота з організації учнівського самоврядування. Через діюче самоврядування учні мають можливість розвивати свої організаторські здібності, почуття відповідальності, ініціативи.

Одним із основних пріоритетів є згуртування учнів та батьків класу в єдиний, дружній колектив через участь у спільних творчих та соціально-важливих справах. Діти разом з батьками постійно беруть участь в загальношкільній доброчинній акції «Осінній ярмарок».

Поряд з традиційними формами роботи використовую інноваційні колективні й індивідуальні форми співпраці з батьками: батьківські збори, класні прес-конференції, дискусії, круглі столи, батьківські тренінги. Залучаю батьків до проведення виховних годин, екскурсійних подорожей, загальношкільних заходів та конкурсів.

Крім того, часто проводжу з класом психологічні тренінги, анкетування, діагностування, порівняльні анкетування зокрема було проведено тренінг «Я лідер» який допоміг нам визначити лідерів в класі.

Прагну працювати творчо, а тому завжди пам'ятаю слова В. Сухомлинського: *«Якою талановитою не була б людина, але якщо вона не вчиться на досвіді інших, то ніколи не буде хорошим педагогом»* [3, с.

15]. Прагнувши самокритично оцінювати свою діяльність, її результати, намагаючись швидко адаптуватися в умовах соціальних змін.

На жаль, 2019 рік вніс свої корективи в роботу кожного начального закладу та форми і методи організації роботи класного керівника в цілому. В сучасних умовах перед нами, класними керівниками, постало питання як заспокоїти батьків, порадити, дати життєві орієнтири під час карантинних обмежень учням. Адже молодь повинна навчитись у цій непростій ситуації проявляти себе, взявши за основу справжні цінності, що роблять людину людиною. Наші учні підсвідомо розуміють, що світ змінюється. Сьогодні, як ніколи раніше, ми маємо змогу навчитись самі і навчити дітей справді важливим речам. За теперішніх умов важливою є активізація зусиль із підвищення духовного рівня учнівської молоді, формування у неї стійкої системи глибоких морально-духовних цінностей, оскільки саме вони складають основу мотиваційної сфери як особистості, так і суспільства загалом [4]. Розпочалося дистанційне навчання – нарешті учні змогли використовувати свої улюблені гаджети.

Дивлячись на циклограму класного керівника можемо зробити деякі зміни в трактуванні щоденних завдань класного керівника.

Перед класними керівниками постає нове завдання – за допомогою інструментів дистанційного навчання систематично:

- здійснювати моніторинг успішності учнів;
- підвищити культуру поведінки молоді в соціальних мережах, месенджерах;
- формувати навички протиепідеміологічної культури; стійку систему глибоких морально-духовних цінностей в сучасних реаліях.

Під час дистанційного навчання педагоги роблять усе для того, щоб учні якісно засвоїли навчальний матеріал і вчасно виконували домашні завдання. Однак в умовах карантину не менш актуальною залишається і виховна робота. Адже вона має такі важливі функції: профілактичну, ціннісно-орієнтаційну, просвітницьку і формування особистісних якостей та гарних манер. Виховна робота – це той аспект формування учнівської особистості, який просто не можна відкласти на потім. Навіть карантин не може стати перешкодою для формування правильних цінностей та всебічного розвитку учнів. Класні керівники чудово знають нюанси організації виховної роботи. Вони, по-перше, мали викликати зацікавленість з боку учнів, по-друге, мотивацію та їхню увагу [5]. А формат карантинного навчання додав нових форм роботи: організація активу класу дистанційно, використання соцмереж для виховної роботи, виховна година в онлайн-режимі, і звичайно, налагодження контакту вчитель – учень – батьки.

Існує декілька сервісів, які можуть допомогти класному керівнику в налагодженні зв'язку між учнями та батьками під час дистанційного навчання:

1. **Instagram.** Оскільки це дуже популярна платформа серед молоді, можна створити сторінку класу та організувати, наприклад, онлайн-флешмоб на тему «Як я проводжу своє дистанційне навчання».

2. **Facebook.** Соцмережа чудово підходить для бесід із батьками учнів. Крім того, вчителі можуть публікувати (з дозволу батьків учнів, звісно) на власній сторінці пости з добрими справами класу. Наприклад, можна розповісти як діти на честь дня печива пригощали вчителів, або як учні змайстрували годівнички тощо.

3. **Discord.** Сервіс для проведення онлайн-занять. Учні можуть використовувати не лише відео-, а й аудіоповідомлення для спілкування.

4. **TikTok.** Сервіс для створення креативних відеороликів. Наприклад, учні можуть у цій програмі запустити флешмоб «Я у вишиванці» або «Вишиванка – мій генетичний код».

Виховні години набули нового формату – тепер замість звичайної класної кімнати – віртуальний клас на платформі Google Classroom.

Для тих, хто звик спілкуватися в чатах, в онлайн групах педагогів/батьків/учнів в телеграм, Viber можна проводити онлайн-бесіди.

Орієнтовна тематика: «Вплив зайнятості на зниження рівня тривоги й емоційного стану», «Як не піддатися загальній паніці», «Вплив засобів масової інформації на психіку дітей», «Поради щодо зберігання спокою», «Перебування в соцмережах під час карантину: фейки та перевірка фактів», «Як не перетворити дім на пастку для батьків та дітей – корисні поради», «Рекомендації для учасників освітнього процесу щодо заходів безпеки проти коронавірусу», «Як важливо навчитися опановувати себе та керувати своїми емоціями» та інші.

Учні мого класу були учасниками не одного онлайн-челенджу в рамках програми Healthy School: заради здорових та активних школярів. Також приймали участь у різноманітних фото- та відео-челенджах.

Крім цього, не слід забувати й про тих учнів, які не мають доступу до дистанційних технологій. З такими учнями проводжу індивідуальні бесіди в телефонному режимі.

Консультування (індивідуальне, групове) — невід'ємна складова роботи класного керівника (онлайн режим, Skype, Viber, телефонний режим, листування електронною поштою та інші).

Отже, використання освітніх платформ сприяє активізації навчальної діяльності учнів, підвищенню мотивації до навчання, сприяє розвитку логічного мислення, пам'яті. Використання у виховних заходах інструментів дистанційної освіти дозволить сформувати пізнавальний інтерес, інформаційну культуру, забезпечити високий рівень наочності, процес взаємодії між учнями та вчителем продуктивним.

Використання ІКТ – не самоціль, не данина моді. Це – потреба часу. Сучасному суспільству потрібна компетентна особистість, здатна брати активну участь у розвитку економіки, науки, культури. Тому сьогодні у шкільній освіті на перший план висувається завдання створення сприятливих умов для виявлення і розвитку здібностей учнів, задоволення їхніх інтересів та потреб, розвитку навчально-пізнавальної активності та творчої самостійності.

Зреалізувати дане завдання зможе тільки той класний керівник, який має високу фахову та методичну підготовку, володіє ІКТ.

Таким чином, пошук та впровадження членами педагогічного колективу ефективних засобів виховання в аспекті інноваційної діяльності скеровує виховний процес на створення системного підходу до організації виховної діяльності та відображає сучасний зміст виховання в Україні.

Література

1. Інновація. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>
2. Кларин М.В. Педагогічні технології в виховному процесі (аналіз зарубіжного досвіду). М., 2010
3. Василь Сухомлинський. Афоризми / Педагогічний музей України; [укладач О. П. Міхно; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. — Київ : ПМУ, 2018.
4. Лист МОН від 16.07.2021 № 1/9-362 «Декі питання організації виховного процесу в 2021/2022 н.р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1e9ZXNeIvF93ywYrf3J9dVs4QkF5VCW7S/view>
5. Наказ МОН №406 від 16.03.2020. Про організаційні заходи для запобігання поширенню корона-вірусу COVID-19. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/proorganizacijnizahodidlyazapobigannya-poshirennyu-koronavirusu-s-ovid-19>

СЕКЦІЯ 3.

ГУРТКОВА РОБОТА В ШКОЛІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Волощук О.О.,
заступник директора
Криворізький науково-технічний металургійний ліцей № 16
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ВІДКРИТЕ ЗАСІДАННЯ ГУРТКА «ЮНИЙ ЖУРНАЛІСТ» НА ТЕМУ «ПАТРІОТИЗМ ЯК САМОСВІДОМІСТЬ НАЦІЇ»

Мета: розвивати навички критичного мислення; вміння працювати з різними джерелами інформації; виховувати почуття патріотизму і любові до рідної держави.

Форма проведення: «жива газета»

Учасники: учні та вчителі КНТМЛ № 16; методисти районних відділів освіти.

Обладнання: комп'ютер, дві мультимедійні установки.

ХІД ЗАСІДАННЯ

Слайд 1

- **Вступне слово керівника гуртка «Юний журналіст»**
 - Доброго дня шановні гості. Ми вітаємо Вас на відкритому засіданні нашого ліцейного гуртка «Юний журналіст» на тему «Патріотизм як самосвідомість нації»
 - На сьогодні ми поставили перед собою два основні завдання:
 1. По-перше, показати практичну роботу вихованців гуртка по створенню сторінок шкільної газети «Ліцейські новини».
 2. По-друге, з позицій проблемності розглянути питання патріотизму і ставлення до нього сучасної української громадськості.
 - У вирішенні першого завдання нам допоможе методист по роботі з дитячими ЗМІ Центру дитячо-юнацької творчості.
 - На ваших очах наші вихованці будуть технічно оформлювати сторінки газети, яку ми презентуємо вам наприкінці нашого заходу. Таким чином ми хочемо вам показати, як можна швидко і ефективно оформити будь-які матеріали за допомогою комп'ютерної програми Microsoft Publisher всього за відведені нам регламентом 20 хвилин.
 - Для реалізації другого поставленого завдання ми вирішили організувати обговорення серед вихованців гуртка, що є учасниками шкільного дискусійного-клубу «Діалог поколінь».

Ведуча. Отже, тема патріотизму є однаково важливою для представників різних поколінь, категорій населення та соціальних груп. Перше питання, яке ми ставимо на обговорення: «Що таке патріотизм?» і «Кого можна назвати справжнім патріотом?»

Слайд 2

Учень. Дозвольте почати. Патріот це людина, яка любить і поважає свою Батьківщину. Така людина ставить її інтереси вище своїх власних.

Учень. Але зверніть увагу, що справжній патріот не тільки любить і поважає свою державу, алей й своїми діями готовий усіляко їй допомагати.

Учень. І це дійсно так, адже держава живе своїми громадянами. І ми як істинні громадяни і патріоти маємо завжди пам'ятати ті цінності і звичаї на яких вона ґрунтується.

Учень. Ми маємо не лише пам'ятати цінності і звичаї, а також усіляко підтримувати нашу державу.

Учень. Оскільки саме традиції є запорукою процвітання нації

Ведуча: В ході розробки даних питань ми вирішили звернутися до думок громадськості. І провести невеличке журналістське розслідування.

Відеоролик 1 (2 хв.)

Учень. Підсумуємо. Патріотизм – це любов та відданість Батьківщині, прагнення своїми діями служити її інтересам. А справжнім патріотом можна назвати громадянина, який є вірним і відданим своїй державі.

Ведуча. Ідемо далі. На обговорення ставляться питання «Чи пишаєтесь Ви своєю Батьківщиною?» і «Що особисто Ви можете зробити для своєї держави?»

Слайд 3

Учень. Пишаюсь! А як же не пишатися? Коли наша держава має таку давню і величну історію. Київська Русь. Козацька доба. Незалежна Українська держава.

Учень. А скільки великих людей стояли у витоків її розбудови!

Учень. За Київської Русі: Князь Олег, Ігор, княгиня Ольга, князь Святослав

Учень. Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах.

Учень. За Козацької доби: великі українські гетьмани: Дмитро Вишневецький, Богдан Хмельницький, Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Пилип Орлик.

Учень. А як же великі українські митці і літератори? Іван Коцюбинський, Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка та багато-багато інших.

Учень. Всі вони зробили нашу державу великою і дійсно сильною духом.

Ведуча: І ці питання також не залишилися осторонь від думки української громадськості

Відеоролик 2 (2 хв.)

Учень. Підсумуємо. Український народ дійсно пишається своєю державою. І кожен громадянин робить все для того, щоб зробити її квітучою і сильною.

Ведуча. А ми продовжуємо. Для аналізу пропонуються питання «Чи можна виховати патріота?» та «З якого віку можуть проявлятися патріотичні почуття?»

Слайд 4

Учень. Виховати патріота? Звичайно можна. Адже людина в процесі свого дорослішання вчиться аналізувати, думати, вірити і шанувати. Патріотизм виховується в результаті взаємодії дитини з суспільством.

Учень. Дозволь не погодитись. Патріотизм виховується батьками. Саме вони розповідають дитині, що таке держава і яке вона має значення.

Учень. Тепер я не згодна. Я вважаю, що патріотизм виховується у школі.

Учень. Саме наші вчителі пояснюють нам, що значать державні символи і українське законодавство.

Учень. А мені здається, що всі ви по своєму праві. Патріотизм – це комплексне почуття. Воно і виховується і формується саме.

Учень. Оскільки дитина, ще навіть будучи маленькою вже має певний рівень свідомості і свій власний світогляд.

Ведуча. Давайте подивимось, що з цього приводу думають жителі нашого міста.

Відеоролик (3 хв.)

Учень. Підсумуємо. Патріота виховати можна. На це виховання впливає багато факторів. І родина. І школа. І соціальне оточення. А формуються патріотичні почуття з самого малечку. Коли дитина ідентифікує себе як особистість.

Учень. Готуючись до сьогоднішнього обговорення ми вирішили провести невеличке соціологічне дослідження.

Учень. Респондентами в ньому виступили учні, вчителі та батьки нашого ліцею.

Учень. Учасникам були запропоновані три питання. Кожне з яких мало три варіанти відповіді: Так. Ні. Утримались.

Слайд 5

Учень. На екрані зараз представлені результати відповідей на перше запитання: «Чи вважаєте ви себе патріотом?». Як бачите. І учні і вчителі і батьки в своїй більшості дали відповідь «так».

Слайд 6

Учень. Тепер зверніть увагу на результати опитування по другому питанню «Чи готові ви присвятити своє життя процвітанню нашої держави?».

Учень. І знову більшість респондентів дали позитивну відповідь. Про що це свідчить? Про те, що в нашому ліцеї викладають і навчаються дійсно свідомі і віддані своїй державі громадяни.

Слайд 7

Учень. Третє питання анкети звучало так «Чи пишаєтесь ви тим, що ви українець?».

Учень. Як бачите статистичні данні говорять самі за себе. Абсолютна більшість респондентів пишається тим, що є українцями. Це дає можливість говорити про високий ступінь патріотизму серед громадськості нашого ліцею.

Учень. Мені здається запропонована статистика доволі добре підсумовує результати нашого сьогоднішнього обговорення.

Учень. Я взяла для себе багато нового і цікавого.

Учень. Особисто для мене важливим було почути думку громадськості стосовно питань, які ставились сьогодні на обговорення.

Учень. Дійсно. Відповіді людей, які є патріотами і справжніми громадянами дають надію на світле майбутнє нашої держави.

Ведуча. Насамкінець ми хочемо звернутися до Анатолія Костянтиновича і його сьогоднішніх помічників, які як бачимо вже завершили роботу над структурними елементами газети.

• **Виступ учнів.**

Ведуча. Дякуємо всім за увагу і запрошуємо у майбутньому ще раз відвідати засідання роботи нашого ліцейного гуртка журналістики. Ми будемо ставити ще більш дискусійні питання. І проводити цікаві журналістські розслідування.

Ведмідь Н.М.,

вчитель початкових класів

Раївський ліцей Раївської сільської ради

Синельниківський р-н, Дніпропетровська область, Україна

ГУРТКОВА РОБОТА ЗДАТНА ПЕРЕНЕСТИ МАЛЕНЬКУ ЛЮДИНУ У СВІТ ТВОРЧОСТІ

*Діти, які пізнали радість напруженої,
організованої, успішної навчальної праці,
накопичують величезний запас оптимізму
й творчої енергії*
С. Лисенкова

Життя висунуло суспільний запит на виховання здорової і творчої особистості, здатної, на відміну від людини-виконавця, самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення.

Основою сучасного виховного процесу є людина як найвища цінність. Провідною тенденцією виховання стає формування системи ціннісного ставлення до особистості, до соціального й природного довкілля та самої себе. Це передбачає напрямок в освіті – освіта для сталого розвитку. Ключові завдання сталого розвитку – це забезпечення випереджаючого розв'язання

проблем соціального та духовного розвитку. Формування мислення на сталі майбутнє та відповідні смисложиттєві цінності і пріоритети.

Освіта для сталого розвитку передбачає для вчителів:

- перехід від передачі знань до створення умов їх активного засвоєння та отримання практичного досвіду;
- для учнів – це перехід від пасивного засвоєння знань до активного їх пошуку, практичного осмислення.

Як доводить життя, в складних умовах, що постійно змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює, людина творча, гнучка, креативна, здатна до використання нового (нових ідей, задумів, нових підходів, нових рішень).

Останнім часом зростає інтерес до процесу творчості. Якщо в деяких процесах людині допомагають складні механізми (комп'ютери, сканери, обчислювальні машини), то творчість не може бути укладена в певну програму дій, не може бути механічною. Але від творчості залежить науково-технічний прогрес і створення нового. Навіть у школі можна впевнитись у зростанні інтересу до творчості: за новою 12 бальною системою оцінювання найвищі бали отримують учні тоді, коли виявляють творчість.

Творча самореалізація в широкому розумінні становить основну рису, невід'ємну характеристику психічно здорової людини. Так, за А. Маслоу, психічно здорова людина — це щаслива людина, яка живе в гармонії з собою, не відчуває внутрішнього розладу, любить навколишній світ, людей і творчо працює, реалізуючи свої здібності й обдарованість. Механізм творчості не має віку: на 6-му році життя стає активним і набирає потужності впродовж усього життя; він закладений у нас природою, може, так і залишитися нерозкритою брунькою, якщо ця брунька була пригнoblена несприятливими обставинами, вона не загине, вона існуватиме, але це буде всього лише нереалізована потреба.

За оцінкою багатьох аналітиків і прогнозистів, наше століття повинно відрізнятися різким зростанням попиту на творчий потенціал людини, її здатність до самоорганізації, творчого самовираження.

Сучасне життя потребує спеціалістів, здатних не лише володіти знаннями та вміннями, оперативно орієнтуватися в динаміці змін і інформаційному просторі, але й критично і творчо мислити. Тому однією з найактуальніших проблем сьогодення є розвиток і формування творчої, всебічно розвинутої особистості.

Розвиток творчого мислення учнів, їх пізнавальної діяльності, прагнення до пошуків досліджень - одна з важливих проблем оптимізації навчання і комплексного підходу до навчально-виховної роботи, до використання у навчально-виховному процесі різних форм, позакласних заходів, зокрема гуртків.

Позакласний час займає значне місце в житті учня. Тому необхідно допомогти правильно організувати його, щоб він був розумно використаний для відпочинку заняття улюбленою справою.

Сухомлинський був глибоко переконаний, що можливість для всебічного розвитку школярів у позакласні години дуже широкі, а здібності й нахили дітей - багатогранні. Треба тільки знати і уміти відкривати їхні таланти й розвивати їх.

" У кожного учня – підкреслив В.Сухомлинський, - є задатки якихось здібностей. Ці задатки як порох і щоб їх запалити, потрібна іскра".

Цінність гурткової роботи полягає в тому, що вона, в деякій мірі, вирішує проблему організації вільного часу школярів, задовольняє їх різноманітні інтереси, активізує пізнавальну діяльність школярів.

Добре спланована гурткова робота аж ніяк не перевантажує учнів. Навпаки, вона значно полегшує сприйняття та засвоєння матеріалу на уроках, допомагає учням працювати за покликанням. У процесі гурткової роботи вчитель має змогу глибше пізнати особистість кожного учня, допомогти йому самовизначитись.

Активізуючи пізнавальну діяльність школярів, вона в той же час створює умови для практичного застосування одержаних ними знань.

Не один вже рік працює в нашій школі гурток центру життєтворчості учнівської молоді для учнів початкових класів «Дитяча академія».

Сама цікава назва гуртка уже підказує його ідею створення – це оптимізація навчально-виховного процесу, зростання ефективності викладання предметів інваріантної частини, вдосконалення й творчого використання методів і форм навчання освітніх галузей, розвитку дитячої обдарованості.

Позакласна робота в значній мірі бере свій початок на уроці і в цьому випадку є логічним продовженням. Чим досконаліші методи викладання тим активні на уроці самі учні - їх думки, здібності, уявлення, тим реальніша потреба продовження пізнавальної діяльності в гуртках, клубах за інтересами, аматорських об'єднаннях, громадських організаціях, наукових товариствах.

Базуючись на найновіших досягненнях у галузі природознавства, лінгвістики, методики, психології, вивченні передового досвіду, мета гурткової роботи:

- сприяти поглибленню і розвитку знань, які учні одержують на уроках природничо-математичного та гуманітарного циклу, прищеплювати навички застосовування цих знань на практиці;
- розширювати кругозір учнів, задовольнити дитячу допитливість;
- розвивати логічне мислення, образне мовлення, лаконічність мови, інтелект. Виховувати інтерес до вивчення предметів, дружбу, колективізм.

На методичному об'єднанні вчителів початкових класів були визначені завдання для кожної вікової групи, з урахуванням можливостей кожного гуртківця: робота підібрана посиљна, проте містить певні труднощі, додання яких приносить моральне задоволення. Вправи добиралися так, щоб поглибити знання, розширити кругозір, збудити прагнення заглибитись у навчальні предмети, шукати, вивчати.

Результат не примушує на себе чекати: наші учні є переможцями районного конкурсу «Наш Шевченко». Приймають участь у конкурсах «Соняшник», «Бобрення», «Колосок».

Важливе місце у позакласній роботі відводиться пошуковим, для розв'язання яких недостатньо знати певні схеми, алгоритми, інструкції, зразки.

Такі завдання розвивають кмітливість і наполегливість, нестандартність мислення, вміння аналізувати й узагальнювати, моделювати і конструювати. Основний зміст занять складають творчі вправи, успішне виконання яких характеризує найвищу ступінь засвоєння навичок і вмінь з різних предметів.

На заняттях гуртка учні дають волю своїй творчій фантазії. Чим більше дається воля фантазії, тим захоплюючими і цікавими стають заняття гуртка для дітей.

Тема: Чудовий дар природи – світло.

Мета: розкрити дивовижні секрети всесвіту про світло, провести з дітьми цікаві фізичні досліди в ігровій формі; розвивати уяву, фантазію, мовлення учнів; виховувати інтерес учнів до законів фізики.

Обладнання: пісня про веселку, загадки про світлові явища (прислів'я, вірші). Предмети для проведення дослідів, вітальні листівки «сонечко».

Хід заняття

I. Організаційний момент

Поспішіть місця зайняти –

Час заняття розпочати

Для цього нам потрібно поділитися на групи.

В нас буде 4 групи (сонечко, дощик, хмарка, небо).

- Я вам роздаю назви груп, а ви займаєте відповідні місця.

II. Мотивація навчальної діяльності

1. Звучить музика з мультфільма «Маша и Медведь».

- З якого мультфільма ця мелодія?

- Яка світла кімната! – вигукнула Маша, уперше потрапивши додому до Мишка.

Мишко розповів їй, що у кімнаті маленьке вікно і в кутках кімнати завжди було темно. Але потім він поставив дзеркало так, щоб сонячні промінчики відбивалися від нього і потрапляли в куток. І стало світліше. А чому? Від гладкої світлої поверхні промінчики світла відскакують, як м'ячики, - відбиваються і змінюють свій напрямок.

III. Сьогодні на занятті ми поговоримо про «Дивовижні секрети всесвіту – світло».

Вірш:

Чудный дар природы вечной,
Дар бесценный и святой,
В нём источник бесконечный
Наслаждение красотой:

Небо, сонце, зв'язд сияньє,
Море в блеске голубом –
Всю картину мирозданья
Мы лишь в свете познаєм.

(при слуханні вірша, розглядаємо картинки).

IV. Практична робота (проведення дослідів)

1. Розповідь вірша «Світлові явища» групи читають по куплету.

(Все це чудо із чудес – ви бачите на дошці)

Ми зараз проведемо досліди

1. Група «Сонечко»

1. Струмінь, що світиться

Для цього досліду вам знадобляться ліхтарик і велика пластикова пляшка.

1

Зроби в середині
пляшки невеликий
отвір – такий, щоб у
нього міг увійти
олівець.

2

Затули отвір у пляшці
пальцем і наповни пляшку
водою.

3

Постав пляшку з во-
дою між раковиною
і запаленим ліхта-
риком, отвором до
раковини — так, щоб
ліхтарик світив крізь
пляшку саме навпроти
отвору.

4

Різно відпусти пальця —
припини затуляти ним
отвір у пляшці, щоб
вода могла вільно ви-
ливатися.

Висновок: у чому секрет?

2. Група «Дощик»

2. Заломлення світла

1

Набери дві склянки теплої води. В одну з них поклади 6—8 чайних ложок солі і ретельно розмішай її.

2

Візьми олівець і по черзі опусти його в кожену склянку.

Висновок: у чому секрет?

V. Теоретичний матеріал

Відгадайте загадку

Тільки дощик прошумів

За лужком, за лісом,

Хтось у небі рушничок

Вишитий повісив.

Хто вгадає з діточок

Що воно за рушничок

(Веселка)

Розповідь вчителя: Марійка побачила, яка гарна веселка з'явилася після дощу, і її зацікавило, звідки береться ця краса. Мишко пояснив Марійці, що біле світло складається з семи різних кольорів: червоного,

оранжевого, жовтого, зеленого, блакитного, синього та фіолетового. Після дощу в повітрі міститься багато краплинок води. Коли світло падає на них, то розпадається на кольори, з яких воно складається, і ми бачимо в небі веселку.

Якщо матеріал **відбиває всі** різнокольорові промінчики, то вони зливаються в білий колір, і ми **вважаємо**, що матеріал **білий**.

А якщо матеріал **пропускає всі** кольорові промінчики крізь себе, то такий матеріал називається **чорним**.

VI. Проведення досліду:

3. Група «Небо»

Висновок:

VII. 4. Група «Хмарки»

Розібрати дослід, і розповісти, щоб потім провести дома з батьками.

VIII. Підсумок

- Чи сподобалось вам, чим ми сьогодні займалися на занятті?
- Я бажаю вам, щоб у вас все було гаразд. Все в житті гарно і красиво, як сама веселка. І дарую вам, теплі сонячні промінчики.

Використовуючи різні методи і форми роботи, при проведенні гурткового заняття, побудовані на творчому мисленні, можна значно покращити успіхи дитини в будь-якій сфері діяльності, яка цікавить її.

Заняття в гуртку сприяють формуванню у дитини культури почуттів, розвитку особистісних якостей. Проте головним здобутком гуртка є підготовка дітей до життя в складному і суперечливому світі, який вимагає творчого підходу до розв'язання будь-яких завдань, гнучкості, оригінальності, швидкості та продуктивності у прийнятті будь яких рішень.

Адже, розвиток творчих здібностей учнів — це справа не одного дня, тижня чи місяця, а результат наполегливої і систематичної праці впродовж року, усього часу навчання в школі, всього життя.

Такий підхід допомагає організувати навчання школярів таким чином, що вони стають «першоздобувачами» знань, у них формується інтерес до навчання.

Література

1. Виготський Л. С. Уява і творчість в дитячому віці: психологічний нарис/ Лев Семенович Виготський. – М., 1991.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/education/average>
3. Методична робота вчителя початкових класів / упоряд. О.Б. Полєвікова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 350 с.
4. Початкова школа. Науково-методичний журнал. – К.: «Преса України», – 2013. – № 3

5. Початкова школа. Науково-методичний журнал. – К.: «Преса України», – 2011. – № 10

6. Туріщева Л. В. Класні години. Психологія в практиці класного керівника/ Людмила Василівна Туріщева. – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 208 с.

Відомості про авторів

Буланова Валентина Миколаївна, учитель, Зачепилівська загальноосвітня школа I-III ступенів Зачепилівської селищної ради Зачепилівського району Харківської області, Зачепилівка, Харківська область, Україна

Ведмідь Наталія Миколаївна, вчитель початкових класів, Раївський ліцей Раївської сільської ради, Синельниківський район с. Раївка, Дніпропетровська область, Україна

Волощук Ольга Олексіївна, заступник директора, Криворізький науково-технічний металургійний ліцей № 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Гошина Юлія Анатоліївна, вчитель німецької та англійської мов, Криворізька гімназія № 91, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Закоморна Світлана Федорівна, вчитель трудового навчання та математики, Бердянська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Бердянської міської ради, Бердянськ, Запорізька область, Україна

Закоморний Микола Миколайович, вчитель фізики та інформатики, Бердянська багатoproфільна гімназія № 2 Бердянської міської ради, Бердянськ, Запорізька область, Україна

Лаговська Єлизавета Олександрівна, студентка 2 курсу фізико-математичного факультету, Криворізький державний педагогічний університет, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Лагунова Тетяна Сергіївна, вчитель математики, ПУ "Одеський НВК "Ступені" (загальноосвітня вальдорфська школа), Одеса, Одеська область, Україна

Лупиніс Мирослава Зіновіївна, вчитель, Кальненський ЗЗСО I-III ст. Козівської селищної ради, с. Кальне Тернопільського району, Тернопільська область, Україна

Матяш Тетяна Миколаївна, директор школи, Миколаївський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Роменської міської ради Сумської області, с. Миколаївка, Сумська область, Україна

Мосійчук Ірина Антонівна, вчитель, Висоцький заклад загальної середньої освіти, село Висоцьк, Рівненська область, Україна

Олешко Ольга Анатоліївна, вчитель початкових класів, Стуфчинецька ЗОШ І-ІІІ ступенів, Стуфчинці, Хмельницька область, Україна

Подорянюк Вероніка Володимирівна, студент, Криворізький державний педагогічний університет, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Рябуха Анастасія Ярославівна, заступник директора з виховної роботи, вчитель географії, Розівський опорний заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Розівської селищної ради Пологівського району Запорізької області, смт. Розівка, Запорізька область, Україна

Сорока Тетяна Григорівна, учитель, Стецьківський заклад загальної середньої освіти І - ІІІ ступенів Сумської міської ради, Суми, Сумська область, Україна

Чумаченко Світлана Анатоліївна, вчитель початкових класів, Криворізька гімназія №56 КМР, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції

Досвід роботи класного керівника: теоретичний і практичний ракурс

15 лютого 2022 р.

Видавець: Центр прогресивної освіти «Генезум»

Електронна пошта: mail@genezum.org

сайт: genezum.org

tel: +38 (096) 277 14 16

Підписано до друку 13.02.2022 р. Здано до друку 14.02.2022 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 7,91.

Тираж 100 прим.